Grey Scale #13
R G B WH GR BL C M Y K
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
DANES-PICTA.COM

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

BIBLIOTEKA GŁÓWNA Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 12715
III

AON wewn. 4504/93

JAWNE
POUFNE
Egz. Nr 10

BIBLIOTEKA NIEJAWNA Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 29/S

Płk doc. dr hab. Jan WOJNAROWSKI

ZAŁOŻENIA SYSTEMU MOBILIZACYJNEGO SIŁ ZBROJNYCH RP

SKRYPT

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. II
Akademii Obrony Narodowej
60815

WARSZAWA 1993

A-W.

Colour Chart #13
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Inches Centimetres
DANES-PICTA.COM

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

03032006 Anna Kowalczyk
Oddz. prot. inform. Nr wch 647
z dn. 2 lut 2006

JAWNE

POUFNE

Egz. Nr 10

BIBLIOTEKA GŁÓWNA Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. Pf 127/5
III

AON wewn. 4504/93

BIBLIOTEKA NIEJAWNA Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. Pf-29/5

Płk doc. dr hab. Jan WOJNAROWSKI

ZAŁOŻENIA SYSTEMU MOBILIZACYJNEGO SIŁ ZBROJNYCH RP

SKRYPT

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 608/95
II

WARSZAWA **1993**

Niniejszy skrypt zalecam do wykorzystania w procesie dydaktycznym AON przez nauczycieli akademickich i studentów.

W treści skrypt zawiera materiały niepublikowane wyrażające poglądy autora na przyszłe założenia systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych.

ZASTĘPCA KOMENDANTA
WYDZIAŁU STRATEGICZNO-OBRONNEGO

Płk prof.dr hab. Roman KULCZYCKI

SPIS TREŚCI

Strona

WSTĘP 5

1. PRZEDMIOT, TREŚĆ I STRUKTURA SYSTEMU MOBILIZACYJNEGO SIŁ ZBROJNYCH RP 7

   1.1. Otoczenie systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych 8
   1.2. Struktura systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych 13

2. PRZYGOTOWANIE SIŁ ZBROJNYCH DO MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA 15

   2.1. Przygotowanie założeń planistycznych, organizacyjnych i zabezpieczających mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych 16
   2.2. Podział jednostek wojskowych sił zbrojnych do mobilizacyjnego rozwinięcia 17

3. RODZAJE, SPOSOBY I WARIANTY MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SIŁ ZBROJNYCH 21

   3.1. Rodzaje mobilizacji 21
   3.2. Sposoby mobilizacyjnego rozwijania SZ 24
   3.3. Warianty prowadzenia mobilizacji SZ 27

4. PLANOWANIE I ORGANIZACJA MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SIŁ ZBROJNYCH 29

   4.1. Czynniki wpływające na planowanie mobilizacyjne sił zbrojnych i dokumenty stanowiące podstawę do planowania 29
   4.2. Elementy planowania mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych /wojsk/ na poszczególnych szczeblach dowodzenia 32

Strona

4.3. Uruchomienie mobilizacji sił zbrojnych /wojsk/ 35
4.4. Kierowanie przebiegiem mobilizacyjnego rozwijania SZ 36
4.5. Zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia SZ 39

ZAKOŃCZENIE 42

LITERATURA 43

ZAŁĄCZNIKI ..... 45 - 60

1. Problemy mobilizacji państwa.
2. Mobilizacyjne i operacyjne rozwinięcie SZ.
3. Istota mobilizacyjnego rozwinięcia SZ.
4. Rodzaje, sposoby i warianty mobilizacji SZ.
5. Wykaz przedsięwzięć realizowanych w czasie mobilizacyjnego rozwijania JW i osiągania gotowości bojowej.
6. Rodzaje jednostek mobilizujących.
7. Elementy "planu mobilizacyjnego rozwinięcia SZ RP".
8. Elementy planu mob. rozw. wojsk OW /RSZ/.
9. Zagadnienia mobilizacyjne ujmowane w planach osiągania WSGB oddziału.
10. Zakres działalności mobilizacyjnej w JW.
11. Gromadzenie rezerw osobowych na potrzeby mobilizacyjne.
12. Podział oraz przeznaczenie zasobów śr.transp.
13. Organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia JW.
14. Projekt struktury organizacyjnej GOM.
15. Rola i zadania ppzb.
16. Uruchomienie mobilizacji SZ /wojsk/.

W S T Ę P

Mobilizacja w państwie i w siłach zbrojnych jest funkcją założeń obronnych, która gwarantuje sprawne uruchomienie potencjału gospodarczego i obronnego w wypadku kryzysu lub wybuchu konfliktu zbrojnego /wojny/. Swoim zasięgiem obejmuje ona całość struktur organizacyjnych państwa, w tym przede wszystkim sił zbrojnych, których wielkość w czasie pokoju stanowi zaledwie niewielką część w stosunku do rozwijanej struktury wojsk na czas wojny /patrz ograniczenie układu CFE-1/.

Mobilizacja państwa jest rozumiana jako prawne i organizacyjne przygotowanie struktur państwa, jego organów władzy i administracji oraz poszczególnych działów - sektorów gospodarki narodowej do ich przestawienia na działalność w okresie kryzysu i wojny /zał. 1/.

Przygotowując mobilizację w państwie należy brać pod uwagę:

- położenie obszaru RP w centrum kontynentu europejskiego oraz terytorialne sąsiedztwo z siedmioma innymi państwami;
- prognozowane zagrożenia militarne obszaru RP;
- przyjęty model organizacyjny sił zbrojnych na czas pokoju i wojny;
- podział administracyjny i wojskowy obszaru kraju oraz dyslokację poszczególnych jednostek wojskowych;
- założenia strategii rozwinięcia i planowanego użycia sił zbrojnych w sytuacji kryzysu polityczno-wojskowego;
- wielkość docelową nakładów finansowych wydzielanych na cele obronne.

Wymienione determinanty wywierają wpływ na planowanie oraz realizację zadań w systemie mobilizacji państwa i sił zbrojnych w aspekcie ich liczebnego powiększenia na okres kryzysu i wojny.

Mobilizacji będą podlegały /w różnym zakresie/ wojska operacyjne, obrony terytorialnej oraz siły militaryzowane na czas wojny. Zakładany system mobilizacji sił zbrojnych charakteryzuje się sprawnością i elastycznością w uruchomieniu i przebiegu na wszystkich ogniwach dowodzenia wojskami oraz spójnością z założeniami operacyjnego wykorzystania części lub całości sił zbrojnych

na zagrożonym kierunku. System mobilizacji uwzględnia także sukcesywne, lecz dość szybkie uzupełnianie poszczególnych członów organizacyjnych wojsk operacyjnych i obrony terytorialnej. Uzupełnianie wojsk będzie dokonywane przez okresowe rozwijanie tych jednostek, które w pierwszej kolejności powinny przejść do osłony granicy państwowej, przestrzeni powietrznej i sił wydzielonych do szybkiego działania na zagrożonym kierunku. W swojej istocie system mobilizacyjny sił zbrojnych jest dostosowany do terytorialnego ich uzupełniania, wykorzystując miejscowe zasoby rezerw ludzkich i materialnych oraz infrastrukturę poszczególnych obszarów województw /powiatów/.

Powyższe uwarunkowania mają zasadniczy wpływ na przebieg i terminowe zakończenie mobilizacyjnego rozwijania wojsk. Dlatego też w czasie pokoju:

- dostosowuje się dyslokację wojsk /jednostek wojskowych, organów administracji wojskowej - RSzW, WKU do założeń operacyjnego ich wykorzystania;
- gromadzi się zapasy materiałowo-techniczne, stosownie do dyslokacji wojsk, tworząc rejonowe bazy, garnizonowe ośrodki na potrzeby mobilizacyjne stacjonujących tam jednostek wojsk operacyjnych i OT;
- gromadzi się zasoby rezerw ludzkich do terytorialnego uzupełniania jednostek z obszaru województwa, czy powiatu;
- rozbudowuje się nowoczesny system łączności do uruchomienia mobilizacji i kierowania jej przebiegiem na obszarze okręgu wojskowego, regionalnego sztabu wojskowego oraz garnizonu.

Powyższe, zasadnicze przedsięwzięcia zapewniają sprawne uruchomienie i przebieg mobilizacyjnego rozwijania części lub całości sił zbrojnych RP na wypadek zaistnienia takiej konieczności.

*

* *

Materiały zawarte w skrypcie stanowią informacje ogólne o założeniach mobilizacji sił zbrojnych i uwarunkowaniach wpływających na jej planowanie oraz przebieg. Szczegółowe dane dotyczące mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych studenci znajdą w instrukcjach o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych i osiąganiu wyższych stanów gotowości bojowej.

1. PRZEDMIOT, TREŚĆ I STRUKTURA SYSTEMU MOBILIZACYJNEGO SIŁ ZBROJNYCH RP

System mobilizacyjny sił zbrojnych jest to uporządkowany wewnętrznie układ założeń oraz zespół zasad i norm regulujących jego funkcjonowanie w okresie pokoju, kryzysu i wojny. Jego celem /przedmiotem działania/ jest zorganizowane i terminowe przejście sił zbrojnych ze struktur organizacyjnych czasu pokojowego na struktury oraz ukompletowanie okresu wojny.

W ramach systemu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych obejmującego szereg problemów, odpowiednio z sobą powiązanych, używamy krótszego terminu - czyli mobilizacja sił zbrojnych rozumiana jako powiększenie istniejącego stanu pokojowego sił zbrojnych stosownie do założonej liczby na czas wojny.

Analizując definicję systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych można wyróżnić jego trzy funkcje.

Pierwsza funkcja - to założenia, które odnoszą się do zamierzeń prognostyczno-planistycznych, organizacyjnych, szkoleniowych i zabezpieczających system mobilizacyjny.

Druga funkcja - to zespół zasad nakazujących określone postępowanie dowódców, sztabów i jednostek wojskowych w konkretnych warunkach i otoczeniu.

Trzecia funkcja - to zespół norm, czyli uregulowań czasowo-przestrzennych przyjętych zgodnie z potrzebami, sprawdzonymi kryteriami oraz możliwościami.

Powyższe funkcje systemu mobilizacyjnego zmieniają się w zależności od celu, zadań, możliwości i warunków, w jakich będzie on działał.

Kolejny człon definicji systemu mobilizacyjnego dotyczy okresów, którym przypisane są konkretne ustalenia organizacyjno-wykonawcze:

- w okresie pokoju opracowuje się, bądź nowelizuje dokumenty mobilizacyjne, uaktualnia się zadania i zabezpiecza je; przygotowuje się bazę mobilizacyjną; organizuje pokojowe uzupełnianie sił zbrojnych; szkoli i gromadzi rezerwy osobowe. Przedsięwzięcia te mają na celu utrzymanie stałej gotowości mobilizacyjnej sił zbrojnych. Wynikają one z zaistnienia zasadniczych zmian w koncepcji operacyjnego wykorzystania sił zbrojnych; poważnych zmian strukturalnych i organizacyjnych w wojskach; dużych zmian

w zakresie świadczeń gospodarki narodowej na rzecz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych; decyzji kierownictwa państwowego mających przesłanki polityczne, czy ekonomiczno-społeczne;

- w okresie kryzysu polityczno-wojskowego, stosownie do skali zagrożenia, uzupełnia się i rozwija wojska oraz militaryzuje się jednostki organizacyjne podległe MON lub innym resortom;
- w okresie wojny uzupełnia się siły zbrojne /wojska/ stosownie do ponoszonych strat do zachowania przez nich zdolności bojowej oraz kontynuuje się nowe formowania jednostek wojskowych.

1.1. Otoczenie systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych

System mobilizacyjny sił zbrojnych RP określa zasady i sposoby postępowania centralnych organów administracji rządowej /samorządowej/ oraz specjalnej /wojskowej/ w zakresie planowania i realizacji przedsięwzięć dot. zabezpieczenia procesu mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych w różnych sytuacjach polityczno-wojskowych.

Realizacja zasad i sposobów mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych uzależniona jest od czynników zewnętrznych i wewnętrznych:

- rozwoju sytuacji polityczno-militarnej Europy;
- założeń polskiej polityki bezpieczeństwa, polityki bezpieczeństwa i strategii obrony RP /doktryny wojennej Polski/;
- sytuacji społeczno-politycznej i ekonomicznej kraju;
- planu operacyjnego wykorzystania sił zbrojnych /terminy zakończenia mobilizacji, różne warianty prowadzenia mobilizacji, równoległe wykonywanie zadań mobilizacyjnych i operacyjnych/;
- struktury organizacyjnej sił zbrojnych czasu pokojowego /stopień ukompletowania wojsk w czasie pokoju, wielkość poboru i system szkolenia zasadniczej służby wojskowej, stopień uzawodowienia sił zbrojnych, organizacja szkolenia żołnierzy rezerwy/;
- dyslokacji jednostek wojskowych na obszarze Polski;
- rozwoju środków walki i ich wprowadzenie na uzbrojenie sił zbrojnych;
- pory roku, warunków atmosferycznych, zakłóceń w procesie mobilizacyjnym.

Uwzględniając powyższe czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, tworzony jest system mobilizacyjny sił zbrojnych według następujących kryteriów determinujących jego założenia:

- rozwój gospodarki państwa w bliższym i dalszym horyzoncie czasowym, w tym wielkość wydatków w skali roku na obronność;
- przygotowanie infrastruktury na obszarze kraju;
- przynależność państwa do wspólnoty gospodarczej /układu militarnego/;
- ograniczoną układem CFE-1 liczbę stanu osobowego i podstawowego uzbrojenia sił zbrojnych w czasie pokoju;
- model struktury organizacyjnej sił zbrojnych w czasie pokoju - stopień ukompletowania i wyposażenia;
- liczbę poborowych wcielonych do odbycia służby wojskowej w skali roku i czas odbywania tej służby /zasadniczej, nadterminowej/;
- liczbę i stan przygotowanych zasobów żołnierzy rezerwy;
- stopień uzawodowienia sił zbrojnych /służba stała kadry i kontraktowa/;
- organizacja i funkcjonowanie terenowych organów administracji wojskowej /RSzW, WKU/;
- założenia przeprowadzenia mobilizacji /rodzaje, sposoby, warianty i terminy/ sił zbrojnych;
- liczbę żołnierzy rezerwy planowaną do wcielenia w czasie mobilizacji;
- zakładane sposoby uruchomienia i prowadzenia mobilizacji sił zbrojnych, stosownie do skali zagrożenia militarnego terytorium RP;
- rozmieszczenie zapasów mobilizacyjnych i sprawność ich podjęcia, w tym z gospodarki narodowej.

System mobilizacyjny sił zbrojnych wyróżnia się charakterystycznymi cechami wobec innych systemów wojskowych, do których należą:

1/ S p ó j n o ś ć systemu w poziomie określają jego powiązania z działalnością społeczno-polityczną, strategiczno-operacyjną, organizacyjną i materiałowo-techniczną. Spójność w pionie wyrażona jest scentralizowanym planowaniem i kierowaniem mobilizacyjnym rozwijaniem sił zbrojnych na poszczególnych szczeblach dowodzenia - od Sztabu Generalnego WP do jednostki mobilizującej włącznie.

2/ E l a s t y c z n o ś ć systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych przejawia się w możliwościach zwariantowanego co do czasu, miejsca i sposobu uruchomienia oraz prowadzenia mobilizacji. Zakłada się, że można będzie rozwijać siły zbrojne przed wybuchem wojny, a zakończyć w czasie jej trwania, rozwijając wojska całością lub częściami. Zapewnia ona właściwe wykorzystanie istniejących warunków oraz reagowania na te, które niekorzystnie wpływają na funkcjonowanie systemu. Cecha ta umożliwia również stosowanie dodatkowych form oraz metod postępowania, które wspólnie z doraźnie podejmowanymi decyzjami zapewniają efektywny przebieg mobilizacji prowadzonej w warunkach różnorodnych zakłóceń.

3/ N i e z a w o d n o ś ć systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych wyrażająca się w odporności, sprawności i terminowości realizacji zadań mobilizacyjnych. Odporność polega na rozśrodkowaniu jednostek mobilizujących i mobilizowanych, przybliżeniu ich do zasobów źródeł mobilizacyjnych. Wcześniejsze przygotowanie różnych sposobów powołania /pobrania/ rezerw z gospodarki narodowej oraz wykorzystanie różnych środków łączności w czasie kierowania mobilizacją. Sprawność polega na precyzyjnym i realnym planowaniu zadań mobilizacyjnych, uwzględniających obiektywnie istniejące warunki w jednostkach wojskowych /garnizonach/. Natomiast terminowość uzależniona jest od aktualności dokumentów mobilizacyjnych, właściwie przygotowanego systemu obiegu informacji oraz operatywnego działania osób funkcyjnych uczestniczących w procesie mobilizacyjnego rozwijania wojsk /jednostek wojskowych/.

4/ C h ł o n n o ś ć systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych polega na przygotowaniu warunków do przyjęcia w krótkim stosunkowo czasie kilkaset tysięcy żołnierzy rezerwy oraz ich wcielaniu do poszczególnych jednostek wojskowych, a także pobranie dużych ilości środków transportowych i maszyn z gospodarki narodowej.

W przeszłości i obecnie teoretycy oraz praktycy wojskowi dążyli do poznania i opisania reguł /zasad/, które zapewniają racjonalne postępowanie w działalności praktycznej. Podstawę do sformułowania zasad funkcjonowania systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych stanowią wykryte prawidłowości, związki i zależności.

Do najważniejszych zasad funkcjonujących w systemie mobilizacyjnym sił zbrojnych należą: scentralizowane planowanie i kierowanie mobilizacją; ciągłe utrzymywanie gotowości mobilizacyjnej sił zbrojnych; cykliczne szkolenie rezerw osobowych; terytorialne gromadzenie zasobów rezerw mobilizacyjnych; kontrola przygotowań mobilizacyjnych.

Zasada scentralizowanego planowania i kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem sił zbrojnych.

Scentralizowane planowanie i kierowanie wyraża się w odgórnym /hierarchicznym/ ustalaniu założeń oraz zadań, w którym uczestniczą: Sztab Generalny WP; dowództwa OW /RSZ/; dowództwa ZT i RSzW; dowództwa oddziałów /samodzielnych pododdziałów/ i WKU. Podstawę do scentralizowanego planowania i kierowania mobilizacją stanowią ustalenia dyrektywne dotyczące gotowości bojowej i mobilizacyjnej sił zbrojnych, potrzeby operacyjne, instrukcje oraz wytyczne mobilizacyjne Sztabu Generalnego WP. W planowaniu uwzględnia się również ustalenia z zakresu logistycznego zabezpieczenia mobilizacji.
Wymienione cztery szczeble dowodzenia odpowiadają za:

- Sztab Gen. WP - sprawuje ogólne kierownictwo i koordynację działalnością mobilizacyjną sił zbrojnych;
  - wypracowuje podstawowe założenia oraz zasady systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych;
  - ustala zadania mobilizacyjne dla poszczególnych JW oraz opracowuje kompleksowy plan mobilizacji sił zbrojnych;
  - odpowiada za uruchomienie mobilizacji częściowej lub całością sił zbrojnych;
- OW /RSZ/ - zabezpiecza wykonanie zadań mobilizacyjnych w wojskach;
  - kieruje działalnością mobilizacyjną w podległych wojskach;
- ZT - organizuje, zabezpiecza i kieruje mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek wojskowych;
- oddział - organizuje i wszechstronnie zabezpiecza mobilizacyjne rozwinięcie jednostki oraz powierzonych mu zadań mobilizacyjnych w stosunku do jednostek nowo formowanych.

Zasada ciągłego utrzymywania gotowości mobilizacyjnej wynika z wysokiego stopnia skadrowania sił zbrojnych w czasie pokoju. Gotowość mobilizacyjna oznacza zdolność wszystkich jednostek wojskowych do wykonania określonych zadań mobilizacyjnych, a w terenowych organach administracji wojskowej do ich zabezpieczenia.

Zasada ta jest spełniana przez:

- dobrą znajomość zasad działania, kompetencji, obowiązków i zadań przez kierowniczą kadrę wszystkich szczebli dowodzenia;
- realnie i prawidłowo opracowaną dokumentację planistyczną oraz właściwie zorganizowany proces mobilizacyjny /przygotowane elementy bazy mobilizacyjnej, zorganizowany mechanizm doręczania dokumentów powołania, pobrania i wcielania potrzeb mobilizacyjnych/;
- zgromadzenie w gospodarce narodowej odpowiednich zasobów wyszkolonych rezerw osobowych, środków transportowych /maszyn/ oraz zapasów mobilizacyjnych;
- stałą gotowość organów dowodzenia do uruchomienia i kierowania mobilizacją;
- sprawne funkcjonowanie systemu alarmowania i łączności.

Zasada cyklicznego szkolenia żołnierzy rezerwy polega na systematycznym doskonaleniu ich kwalifikacji w wykonywaniu obowiązków na przewidzianych dla nich stanowiskach, funkcjach oraz do zespołowego wykonywania zadań bojowych. Cykliczność szkolenia rezerw osobowych to okresowe powoływanie ich do jednostek wojskowych w celu doskonalenia umiejętności i nawyków zdobytych w czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej. Zgodnie z tą zasadą szeregowcy i podoficerowie rezerwy będący na przydziałach mobilizacyjnych w jednostkach wojskowych są przeszkalani w cyklach pięcioletnich. Łączny czas ćwiczeń wojskowych przez cały okres pozostawania żołnierza w rezerwie nie może przekroczyć:

- dla szeregowych i podoficerów, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową - 9 miesięcy;
- dla szeregowych i podoficerów, którzy nie odbyli zasadniczej służby wojskowej - 12 miesięcy;
- dla chorążych i oficerów - 8 miesięcy.

Czas trwania ćwiczeń wojskowych nie może przekroczyć łącznie 90 dni w ciągu roku. Powołanie do odbycia ćwiczeń wojskowych może nastąpić najwyżej raz w roku, a ćwiczeń jednodniowych - nie więcej niż trzy razy w roku.

Żołnierzy rezerwy utrzymuje się na przydziałach mobilizacyjnych w jednostkach nie dłużej niż 10-15 lat, w wojskach operacyjnych do 45 roku życia, a w pozostałych do 50 roku życia /kobiety do 45 roku życia/.

Zasada terytorialnego gromadzenia zasobów rezerw osobowych obejmuje przygotowanie żołnierzy rezerwy na obszarze macierzystego województwa na potrzeby mobilizacyjne jednostek wojskowych tam stacjonujących. Planując terytorialne uzupełnianie jednostek wojskowych żołnierzami rezerwy należy dążyć do zgromadzenia ich i zsynchronizowania z środkami transportowymi pobieranymi z gospodarki narodowej w najbliżej położonych miejscowościach, w stosunku do dyslokacji jednostek wojskowych. Funkcjonowanie tej zasady będzie możliwe wówczas, kiedy terenowe organy administracji wojskowej /WKU/ będą wcielać do odbycia zasadniczej służby wojskowej poborowych do macierzystych jednostek wojskowych.

Zasada kontroli przygotowań mobilizacyjnych ma na celu dokonywanie systematycznej oceny stanu faktycznego utrzymywania gotowości mobilizacyjnej w wojskach oraz ujawnienia braków i niedociągnięć, a także określenia sposobów ich usunięcia. Prawo kontroli gotowości mobilizacyjnej w jednostkach wojskowych posiadają przełożeni stosownie do swoich kompetencji. Najwyższą formą kontroli stanu przygotowań mobilizacyjnych są ćwiczenia z powołaniem żołnierzy rezerwy, pobraniem środków transportowych z gospodarki narodowej w trybie alarmowych /z zaskoczenia/. Ćwiczenia tego typu prowadzone są zgodnie z rocznym planem kontroli Sztabu Generalnego WP. Sprawdzeniu i ocenie podlegają wszystkie elementy mające wpływ na sprawność i terminowość uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych w jednostkach wojskowych.

1.2. Struktura systemu mobilizacyjnego sił zbrojnych

Mobilizacja sił zbrojnych jako najważniejsza część składowa mobilizacji państwa, obejmuje szereg problemów związanych z powiększaniem sił zbrojnych czasu pokojowego do ich liczby założonej na okres wojny. Głównymi problemami funkcjonowania systemu mobilizacji sił zbrojnych są:

- założenia teoretyczne zawarte w pracach naukowych, instrukcjach, podręcznikach, rozkazach, zarządzeniach i wytycznych;

- organy kierowania Sztabu Gen. WP, OW, RSzZ, RSzW, WKU i jednostek wojskowych;
- dokumenty planowania na poszczególnych szczeblach dowodzenia;
- jednostki wojskowe realizujące zadania mobilizacyjne wraz z kadrą i żołnierzami oraz wyposażeniem czasu pokojowego;
- organizowane i utrzymywane elementy bazy mobilizacyjnej w jednostkach wojskowych oraz mechanizmy powołania /pobrania/ rezerw z gospodarki narodowej;
- przygotowane rezerwy osobowe i materialne pobierane z gospodarki narodowej;
- szkolenie mobilizacyjne kadry i osób funkcyjnych realizujących zadania mobilizacyjne;
- kontrole gotowości mobilizacyjnej w formie ćwiczeń mobilizacyjnych, kontroli problemowych i nadzoru służbowego.

Składnikami struktury mobilizacji sił zbrojnych tworzących zamknięty system są /zał. 1/:

1/ Pokojowe uzupełnianie sił zbrojnych obejmujące:

- planowanie i organizację odbywania różnych form służby wojskowej;
- pokojowe gromadzenie zasobów rezerw osobowych na potrzeby mobilizacyjne sił zbrojnych;
- organizację i prowadzenie ćwiczeń mobilizacyjnych.

2/ Planowanie mobilizacji sił zbrojnych:

- opracowanie planu mobilizacyjnego sił zbrojnych w Sztabie Gen. WP;
- planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk w dowództwach okręgów i RSZ;
- planowanie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych przez RSzW i WKU;
- planowanie osiągania WSGB w jednostkach wojskowych /ZT, oddział, samodzielny pododdział/.

3/ Utrzymanie gotowości mobilizacyjnej sił zbrojnych:

- uaktualnianie dokumentów mobilizacyjnych;
- szkolenie stanów osobowych i kontrola funkcjonowania systemu alarmowego;
- rotacja żołnierzy rezerwy na przydziałach mobilizacyjnych;
- utrzymywanie w sprawności sprzętu bojowego i zapasów w normatywnych wielkościach.

4/ Szkolenie i gromadzenie zasobów rezerw osobowych:
- przygotowanie rezerwy kadrowej /ofic., chor. i pchor./ na przydziały mobilizacyjne w siłach zbrojnych;
- przygotowanie podoficerów i szeregowych rezerwy na przydziały mobilizacyjne sił zbrojnych;
- nadawanie przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom rezerwy;
- przeszkalanie żołnierzy rezerwy będących na przydziałach mobilizacyjnych.

5/ Organizacja uruchomienia i przebiegu mobilizacji sił zbrojnych:
- przygotowanie systemu alarmowania w siłach zbrojnych i TOAW;
- organizacja uruchomienia mobilizacyjnego rozwijania wojsk OW, ZT i oddziałów RSzZ;
- kierowanie przebiegiem mobilizacji w siłach zbrojnych;
- kierowanie zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych przez TOAW.

6/ Zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych:
- przygotowanie bazy mobilizacyjnej w OW, ZT i oddziałach;
- zorganizowanie zabezpieczenia materiałowo-technicznego mobilizacji w siłach zbrojnych i gospodarce narodowej;
- wydzielenie i przygotowanie świadczeń osobistych i rzeczowych do zabezpieczenia mobilizacji sił zbrojnych;
- bojowe i logistyczne zabezpieczenie procesu mobilizacyjnego.

7/ zasilanie sił zbrojnych stanem osobowym, środkami transportowymi /bojowymi/ i zapasami materiałowymi:
- przygotowanie systemu uzupełniania sił zbrojnych w czasie prowadzenia działań bojowych;
- zgromadzenie zestawów rezerw osobowych i środków transportowych, maszyn na potrzeby wojsk w toku prowadzonych działań bojowych;
- rozwinięcie systemu uzupełniania sił zbrojnych w toku prowadzonych działań bojowych.

2. PRZYGOTOWANIE SIŁ ZBROJNYCH DO MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA

Sprawne przechodzenie sił zbrojnych ze struktury i stanu liczebnego czasu pokojowego na struktury i stan liczebny czasu

wojennego odbywa się przez ich mobilizacyjne rozwinięcie.[1/] Zasadniczym czynnikiem gwarantującym osiągnięcie wymaganego potencjału bojowego wojsk jest planowe gromadzenie wyszkolonych rezerw osobowych oraz środków transportowych i materiałowych. W procesie tym oprócz wojskowych organów dowodzenia i zarządzania, uczestniczą także określone organy administracji ogólnej i samorządów terytorialnych /zał. 3/.

Mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych planuje się, organizuje i przygotowuje w czasie pokoju. Zadania dotyczące scentralizowanego planowania wykonują dowództwa i sztaby wszystkich szczebli dowodzenia w odniesieniu do podległych jednostek, jednak zakres tego planowania jest zróżnicowany. Szczeble operacyjne konkretyzują otrzymane zadania mobilizacyjne ze Sztabu Generalnego, natomiast szczeble taktyczne zabezpieczają wykonanie powierzonych im zadań mobilizacyjnych, w konkretnych warunkach garnizonowych.

W procesie przygotowania mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych będzie uczestniczyć szereg różnorodnych ogniw organizacyjnych sił zbrojnych, jak i organów administracji rządowej oraz samorządowej. Każde z tych ogniw ma ściśle określone, co do miejsca, czasu oraz sposobu zadanie.

Przygotowanie sił zbrojnych do mobilizacyjnego rozwinięcia obejmuje następujące sfery działalności organów, osób funkcyjnych uczestniczących w tym przedsięwzięciu: sferę planowania, organizowania, zabezpieczenia i kontrolowania przygotowań mobilizacyjnych w siłach zbrojnych.
Szczegółowy opis przedsięwzięć przygotowawczych do mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych jest zawarty w rozdziale czwartym skryptu.

2.1. Przygotowanie założeń planistyczno-organizacyjnych i zabezpieczających mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych

Przygotowanie powyższych założeń jest zorganizowaną działalnością właściwych dowództw, sztabów i instytucji wojskowych,

---

1/ Mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych jest to zorganizowane przechodzenie ze struktur pokojowych na wojenne z wykorzystaniem wydzielonych rezerw osobowych, środków transportowych, maszyn i urządzeń oraz zapasów materiałowych nagromadzonych w wojsku i gospodarce narodowej.

zmierzających do wypracowania właściwych uregulowań, co do przebiegu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych. Podstawą tych uregulowań jest właściwe planowanie, wymagające dokładnych przemyśleń na szczeblu centralnym i w konkretnej jednostce wojskowej. Planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych nie może być aktem jednorazowym, wymaga ono ciągłej aktualizacji, stosownie do zmieniających się warunków społeczno-politycznych, militarnych i ekonomicznych.

Dobrze zaplanowane przedsięwzięcia mobilizacyjne poddaje się zabiegom organizacyjnym, czyli nadaje się im wymiar materialny oraz funkcjonalny z wszystkimi jego aspektami czasowymi i przestrzennymi. Zabiegi organizacyjne mają na celu dokonanie sprawdzenia poprawności i realności przyjętych założeń planistycznych, wypracowanych w sferze teorii i praktyki. Będą one służyły do uszczegółowienia przedsięwzięć etapu planowania mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych.

Zabezpieczenie procesu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych polega na skoordynowanym działaniu właściwych organów wojskowych i rządowych, mających na celu zapewnienie sprawnego i terminowego uzupełniania wojsk do etatów przewidzianych na czas wojny. W ramach zabezpieczenia procesu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych należy skupić uwagę na sferę materialną i ludzką będącą po części w siłach zbrojnych, a przede wszystkim w zasobach gospodarki narodowej.

2.2. Podział jednostek wojskowych sił zbrojnych do mobilizacyjnego rozwinięcia

Obronny charakter naszych założeń zakłada obniżenie potencjału militarnego w czasie pokoju zgodnie z układem CFE-1 obowiązującego od listopada 1995 r. oraz umożliwiający podnoszenie jego poziomu proporcjonalnie do skali narastającego zagrożenia RP. Wynika stąd konieczność utrzymywania zróżnicowanego stopnia rozwinięcia poszczególnych rodzajów sił zbrojnych i jednostek wojskowych /poniższa tabela przedstawia procentowe rozwinięcie RSZ i jednostek wojskowych/.

Stan liczbowy SZ w czasie pokoju - 245-250 000 żołn.
ok. 30 % rozwinięte

Rodzaje SZ	Wład.-oper.	WLOP	MW	Wojska OT
% rozwinięcia	ok. 50	ok. 54	ok. 40	ok. 10

Rodzaje JW	rozwinięte	o niep. stan.	skadrowane	nowo form.
Liczba JW w %	ok. 18	ok. 20	ok. 4	ok. 58

W zależności od przeznaczenia wojsk /jednostki wojskowej/ zachowują one stałą gotowość bojową, bądź szybko mogą podnosić swój wskaźnik poziomu pokojowego ukompletowania. Dotyczy to jednostek wojskowych istniejących w czasie pokoju, które mogą być wykorzystane w krótkim czasie do wykonania zadań obronnych.

Znaczna część sił zbrojnych, a zwłaszcza wojska lądowe - obrony terytorialnej to tak zwane jednostki nowo formowane. Mają one zaplanowane uzupełnienie i przygotowany proces mobilizacyjnego rozwinięcia. Całość przedsięwzięć planistycznych i przygotowawczych na ich rzecz będą wykonywały inne jednostki organizacyjne wojska w postaci garnizonowych ośrodków mobilizacyjnych /zał. 14/.

Ze względu na to, że część jednostek wojskowych w okresie pokoju nie jest w pełni ukompletowana, a ponadto istnieje znaczna liczba jednostek nowo formowanych, w procesie osiągania przez siły zbrojne wyższych stanów gotowości bojowej przedsięwzięcia mobilizacyjne odgrywają dużą rolę. Do najważniejszych spośród nich można zaliczyć pobranie uzupełnienia przewidzianego do mobilizacyjnie rozwijanych jednostek wojskowych. Jest ono zgromadzone częściowo w siłach zbrojnych, głównie zaś w gospodarce narodowej. Rodzaj i zakres przedsięwzięć mobilizacyjnych jest proporcjonalny do wielkości uzupełnienia. Im ono większe /idzie o liczbę powoływanych żołnierzy rezerwy, środków transportowych,

maszyn oraz wielkość zapasów/, tym więcej jest zadań podczas jego powołania i włączenia w skład jednostek.

Wielkość powoływanego uzupełniania decyduje o rodzaju i zakresie przedsięwzięć mobilizacyjnych na rzecz każdej jednostki wojskowej, przedsięwzięcia te są wkomponowane w czasie określonym indywidualnie dla każdej jednostki wojskowej. Jest on zróżnicowany od stopnia ukompletowania jednostki wojskowej w czasie pokoju.

Rodzaj i zakres przedsięwzięć mobilizacyjnych zależy przede wszystkim od stanu rozwinięcia sił zbrojnych w okresie pokoju. Wiąże się z tym z kolei ogólny czas mobilizacyjnego rozwinięcia poszczególnych jednostek wojskowych, który wynika głównie z czasu potrzebnego na uzupełnienie ich potrzeb mobilizacyjnych.

Podział jednostek wojskowych ze względu na pokojowe ich ukompletowanie.

1/ Jednostki rozwinięte w strukturze pokojowej sił zbrojnych stanowią dość liczną grupę, przeznaczoną do zapewnienia określonej ich dyspozycyjności, a w tym osłony granicy państwowej, przestrzeni powietrznej i morskiej oraz osłony mobilizacyjnego rozwinięcia całości sił zbrojnych.
Jednostki wojskowe rozwinięte posiadające ukompletowanie stanem osobowym w czasie pokoju ponad 65 % oraz 100 % uzbrojenia i sprzętu technicznego, posiadają stosunkowo niewielki zakres zadań mobilizacyjnych. W ramach tej grupy jednostek funkcjonuje nieliczna podgrupa ok. 5 % jednostek zachowujących stałą gotowość do natychmiastowego wykorzystania, bez uzupełniania ich potrzeb mobilizacyjnych, tzw. siły szybkiego reagowania i rzuty awangardowe. Jednostki rozwinięte stanowią w zasadzie siły pierwszego rzutu operacyjnego i posiadają strukturę organizacyjną okresu pokojowego zbliżoną do wojennej. Ze względu na strukturę organizacyjną i ukompletowanie tych jednostek są one w stanie w bardzo krótkim czasie osiągnąć pełną gotowość bojową i mogą być wykorzystane do osłony mobilizacji pozostałych jednostek wojskowych, lub wykonywać zadania związane z odparciem uderzenia w konflikcie lokalnym.

2/ Jednostki wojskowe o niepełnych stanach osobowych w okresie pokoju posiadają w pełni rozwiniętą strukturę organizacyjną, znacznie zbliżoną do wojennej, a ich ukompletowanie w stanie

osobowym wynosi od 20-65 %. W swojej strukturze organizacyjnej mogą posiadać pododdziały rozwinięte, o niepełnych stanach osobowych a nawet skadrowane. Są one zdolne w zasadzie, po powołaniu własnymi siłami mobilizacyjnego rzutu alarmowego, przyjąć uzupełnienie zasadnicze i przygotować się w stosunkowo krótkim czasie do osiągnięcia pełnej gotowości bojowej.

3/ Jednostki wojskowe skadrowane posiadają zaledwie szkielet oragnizacyjny w czasie pokoju, mając ukompletowanie w stanie osobowym do 20 % w stosunku do etatu wojennego. Występujące elementy organizacyjne w jednostkach skadrowanych będą zasilane mobilizacyjnym rzutem alarmowym oraz świadczeniami z gospodarki narodowej, aby mogły zorganizować elementy bazy mobilizacyjnej oraz przygotować uzbrojenie i sprzęt techniczny do eskploatacji.

4/ Jednostki wojskowe nowo formowane nie istnieją w czasie pokoju, a będą rozwijane w czasie mobilizacji w oparciu o posiadane zalążki, wydzielane z innych jednostek wojskowych danego garnizonu. Zadania związane z formowaniem jednostek nowo formowanych będą realizowały garnizonowe ośrodki mobilizacyjne /GOM/, którym powierzono formowanie jednostek, jako samodzielnym oddziałom gospodarczym, lub mogą przyjąć część zadań mobilizacyjnych w zakresie formowania nowych jednostek od jednostek szczególnie nimi obciążonymi w danym garnizonie.

Rodzaje jednostek wojskowych ze względu na zadania mobilizacyjne /jednostki mobilizujące/.

1/ Jednostki rozwinięte i o niepełnych stanach osobowych uzupełniające tylko siebie ze względu na zakładane ich przeznaczenie i użycie jako siły szybkiego reagowania, rzuty awangardowe wojsk operacyjnych, nie posiadają dodatkowych zadań mobilizacyjnych.

2/ Jednostki wojskowe rozwinięte, o niepełnych stanach osobowych uzupełniające siebie oraz posiadające dodatkowe zadania mobilizacyjne, dotyczące sformowania kilku innych jednostek wojskowych o podobnym profilu.

3/ Garnizonowe ośrodki mobilizacyjne, szpitale wojskowe, wyższe szkoły oficerskie, akademie wojskowe i składnice posiadające zadania formowania nowych jednostek wojskowych o różnym ich przeznaczeniu.

Wszystkie wymienione grupy i rodzaje jednostek wojskowych posiadają zgromadzony sprzęt wojskowy i zapasy materiałowe u siebie lub w odpowiednich bazach czy składnicach /zał. 2/.

3. RODZAJE, SPOSOBY I WARIANTY MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SIŁ ZBROJNYCH

3.1. Rodzaje mobilizacji

Wzrost napięcia międzynarodowego i wybuch wojny /konfliktu przygranicznego/ może nastąpić nagle i w okresie najmniej korzystnym dla sił zbrojnych. W zależności od stopnia narastania kryzysu międzynarodowego, wyróżnia się dwa rodzaje mobilizacji sił zbrojnych: częściową i powszechną.

Doświadczenia minionych wojen wskazują, że uruchomienie mobilizacji powszechnej - w wypadku nagłego wybuchu wojny - nie zawsze będzie możliwe, ze względów politycznych i ekonomicznych. Dlatego też w systemie mobilizacyjnym przewidziano drugi rodzaj mobilizacji - mobilizację częściową, uruchamianą z pewnym wyprzedzeniem czasowym w stosunku do mobilizacji powszechnej. Pozwala ona na elastyczne reagowanie wewnątrz sił zbrojnych oraz w sferze ich powiązań z gospodarką narodową na wszelkie zmiany w sytuacji polityczno-wojskowej.

1) - mobilizacja częściowa, która polega na rozwinięciu wybranych jednostek wojskowych, stosownie do skali i kierunku zagrożenia bezpieczeństwa RP. Zarządzenie mobilizacyjnego rozwinięcia dla części sił zbrojnych /wybranych jednostek wojskowych/ następuje na sygnał przekazany bezpośrednio ze Sztabu Generalnego do dowództw okręgów wojskowych rodzajów sił zbrojnych. Chodzi oto, aby podejmowane przedsięwzięcia mobilizacyjne i operacyjne odpowiadały poczynaniom przeciwnika i wyprzedzały je w czasie, a jednocześnie były trudne do wykrycia co do celu oraz zakresu realizacji.

2) - mobilizacja powszechna, która polega na jednoczesnym rozwijaniu całości sił zbrojnych w wypadku nagłego wybuchu wojny. Decyzję o uruchomieniu mobilizacji powszechnej podejmuje Prezydent RP wraz z Radą Bezpieczeństwa Narodowego, która jest przekazana do środków masowego przekazu. W ramach systemu

alarmowego sił zbrojnych decyzję o wprowadzeniu mobilizacji powszechnej przekazuje dyżurna służba operacyjna Sztabu Generalnego przez garnizonowe ośrodki alarmowania do wykonawców, nakazując wprowadzenie stanu pełnej gotowości bojowej we wszystkich jednostkach wojskowych.

Środki masowego przekazu /PR i TV/ emitują przygotowane komunikaty o mobilizacji powszechnej, a prasa centralna oraz lokalna drukuje te komunikaty. Teksty komunikatów są przygotowane do przekazania w środkach masowego przekazu, deponuje się je w czasie pokoju w zalakowanych kopertach w wyznaczonych jednostkach organizacyjnych administracji państwowej. Natomiast w organach administracji wojskowej są przygotowane i zdeponowane obwieszczenia o mobilizacji powszechnej, za rozplakatowanie których odpowiedzialni są wojewodowie, burmistrzowie i wójtowie gmin, po ich dostarczeniu z regionalnego sztabu wojskowego.
W celu sprawnego uruchomienia mobilizacji powszechnej w czasie, kiedy nie pracują środki masowego przekazu /w godzinach nocnych/ i nie ogląda /słucha/ ich społeczeństwo, ustalony jest sygnał dźwiękowy trwający 3 minuty, który oznajmia obywateli w danej miejscowości o włączeniu radia lub telewizji w celu wysłuchania emitowanych komunikatów o mobilizacji powszechnej w państwie.

Treść obwieszczenia /komunikatu/ o mobilizacji powszechnej Sił Zbrojnych RP jest następująca: [2]

1/ Powołuję do czynnej służby wojskowej żołnierzy rezerwy, którzy posiadają karty mobilizacyjne koloru białego i karty mobilizacyjne koloru białego z czerwonym paskiem.[3]
Żołnierze ci są obowiązani:
a/ zgłosić się bez żadnej zwłoki do miejsc określonych w kartach mobilizacyjnych, wybierając taką drogę i środki komunikacyjne, które zapewniają przybycie do tych miejsc w jak najkrótszym czasie /przypis W.J. - żołnierz ma do dyspozycji 2 godz. czasu na załatwienie swoich spraw osobistych po wprowadzeniu mobilizacji powszechnej w państwie/;

2/ Zarządzenie MON nr 08/MON z dnia 7.08.1987 r.

3/ Karty mob. koloru białego posiadają ŻR będący na przydziałach mobilizacyjnych, natomiast karty białe z czerwonym paskiem posiadają ŻR przeznaczeni na uzupełnienie sił zbrojnych.

OBWIESZCZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

w związku z ogłoszeniem powszechnej mobilizacji - wzywam:

/Monitor Polski z 19.03.1993 r., poz.79, Obwieszczenie MON w sprawie kart mobilizacyjnych i obwieszczeń/

1. żołnierzy rezerwy posiadający karty mobilizacyjne koloru białego[1/] do natychmiastowego zgłoszenia się w miejscach określonych w kartach. Należy wybrać takie drogi i środki komunikacji, które zapewnią przybycie do tych miejsc w jak najkrótszym czasie.

2. Do natychmiastowego powrotu do miejsc pełnienia służby wszystkich żołnierzy przebywających czasowo poza jednostką wojskową.

3. Wszystkich żołnierzy posiadających karty mobilizacyjne koloru zielonego[2/] o przygotowanie się do stawienia w miejscach określonych w dodatkowych kartach powołania z chwilą ich otrzymania. Natomiast tych żołnierzy, którzy zmienili miejsca pobytu w czasie mobilizacji i wojny lub w wypadku zarządzenia rozśrodkowania lub ewakuacji ludności do zgłoszenia się w najbliższej WKU lub zawiadomili o tym fakcie właściwego wójta, burmistrza /prezydenta miasta/ przed upływem 48 godzin od przybycia.

4. 1/ osoby, którym wydano ostateczne decyzje o przeznaczeniu ich do wykonania świadczeń na rzecz obrony;
2/ posiadaczy nieruchomości i rzeczy ruchomych do natychmiastowego wykonania świadczeń w miejscu określonym w decyzji.
Podaje się do wiadomości wszystkim podlegającym przepisom ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, że:
1/ kto w czasie mobilizacji lub wojny w celu trwałego uchylania się od obowiązku służby wojskowej będąc powołanym do czynnej służby wojskowej nie zgłosi się do tej służby w określonym terminie i miejscu, podlego karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 lub karze śmierci;
2/ kto w czasie mobilizacji lub wojny uchyla się od wykonania obowiązku świadczeń osobistych i rzeczowych, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

1/ biała karta mobilizacyjna dla żołnierzy rezerwy będących na przydziałach mobilizacyjnych.

2/ zielona karta mobilizacyjna dla żołnierzy rezerwy powoływanych w pierwszej kolejności po wybuchu wojny.

b/ zabrać z sobą dokumenty i wyposażenie wojskowe określone w karcie mobilizacyjnej.

2/ Zarządzam natychmiastowe dostarczenie środków transportowych, maszyn i urządzeń, przez urzędy i instytucje państwowe, jednostki gospodarki uspołecznionej, organizacje społeczne i zawodowe oraz osoby fizyczne i prawne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej, zgodnie z posiadanymi kartami przeznaczenia - do miejsc ustalonych w tych kartach wraz z nakazanymi dokumentami i niezbędnym wyposażeniem.

3/ Wzywam wszystkich żołnierzy odbywających czynną służbę wojskową, którzy przebywają okresowo poza jednostkami wojskowymi do natychmiastowego zgłoszenia się w miejscu pełnienia służby.

4/ Za niezgłoszenie się do czynnej służby wojskowej, w zamiarze dłuższego lub trwałego uchylenia się od obowiązku służby wojskowej - grozi kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 albo kara śmierci.

5/ Za niedostarczenie środka transportu, maszyny lub urządzenia, obniżenia ich wartości użytkowej albo udaremnienia przekazania ich siłom zbrojnym grozi kara pozbawienia wolności do lat 3.

Druk ścisłego zarachowania

.....

KARTA MOBILIZACYJNA

Seria AC ✱ 672001

1. Stopień wojskowy ..... 2. Nr spec. wojsk. .....
3. Nazwisko .....
4. Imiona .....
5. Imię ojca .....
6. Rocznik .....
7. Posiada książeczkę (legitymację) wojskową seria .....
   Nr .....
8. W razie ogłoszenia mobilizacji posiadacz niniejszej karty jest obowiązany zabrac ze sobą: umundurowanie i ekwipunek, jeżeli zostały mu one wydane, kartę mobilizacyjną, książeczkę (legitymację) wojskową, dokumenty stwierdzające posiadane kwalifikacje zawodowe oraz przynależność do organizacji politycznych i młodzieżowych, żywność na czas podróży i przybory toaletowe
   oraz udać się do .....
9. Posiadacz karty jest obowiązany stawić się do służby wojskowej w wymienionym miejscu NATYCHMIAST po powzięciu wiadomości o ogłoszeniu mobilizacji w drodze obwieszczeń o mobilizacji Sił Zbrojnych, komunikatów radiowych, telewizyjnych, prasowych albo w inny sposób, o którym został uprzednio powiadomiony.
10. Niniejsza karta uprawnia w razie ogłoszenia mobilizacji do bezpłatnego (bezbiletowego) przejazdu wszystkimi środkami komunikacji lądowej i rzecznej oraz do pierwszeństwa w korzystaniu z tych środków komunikacji.

..... (data wydania) odcisk pieczęci ..... (podpis)

Dz. I. zał. 14. WDŁ. zam. 1024 z 16.07.70. CW-84255/I/14

Druk ścisłego zarachowania

Seria CE [redacted] Nr 004406

KARTA MOBILIZACYJNA „A"

1. Stopień wojskowy .....
2. Nr spec. wojsk. .....
3. Nazwisko .....
4. Imiona .....
5. Imię ojca .....
6. Rocznik .....
7. Posiada książeczkę (legitymację) wojskową seria .....
   Nr .....
8. W razie ogłoszenia mobiliz[redacted] siadacz niniejszej karty jest obowiązany zabrać ze sob[redacted] undurowanie i ekwipunek, jeżeli zostały mu one wyda[redacted] rtę mobilizacyjną, książeczkę (legitymację) wojskową, d[redacted] nty stwierdzające posiadane kwalifikacje zawodowe ora[redacted] należność do organizacji politycznych i młodzieżowych[redacted] ność na 3 dni i przybory toaletowe oraz udać się do .....
   .....
   .....
   .....
   .....
9. Posiadacz karty jest obow[redacted] stawić się do służby wojskowej w wymienionym [redacted] „NATYCHMIAST" po powzięciu wiadomości o ogł[redacted] mobilizacji w drodze obwieszczeń o mobilizacji Si[redacted] ojnych, komunikatów radiowych, telewizyjnych, prasc[redacted] albo w inny sposób, o którym został uprzednio powi[redacted] ony.
10. Niniejsza karta uprawnia [redacted] e ogłoszenia mobilizacji do bezpłatnego (bezbiletowego[redacted] jazdu wszystkimi środkami komunikacji lądowej i rzec[redacted] raz do pierwszeństwa w korzystaniu z tych środków [redacted] kacji.

..... [redacted] ci .....
(data wydania) (podpis)

Dz. I, zał. 14a. WDŁ, zam. 740

Wzory kart mobilizacyjnych

3.2. Sposoby mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych

Stosowanie do rodzajów mobilizacji wyróżniamy trzy podstawowe sposoby jej prowadzenia w siłach zbrojnych /zał. 4/:

1/ Mobilizacja jawna polega na jednoczesnym uruchomieniu mobilizacji w całych siłach zbrojnych. Wykorzystuje się do tego celu radio, telewizję, radiowęzły, prasę i specjalnie przygotowane komunkaty /obwieszczenia/. Treść tych komunikatów podaje się do publicznej wiadomości społeczeństwa. W określonych warunkach mobilizacja jawna może być zarządzona przed wybuchem wojny, jako demonstracja siły.
Siły zbrojne po wprowadzeniu mobilizacji jawnej niezwłocznie przystępuja do rozwijania swoich jednostek wojskowych realizując alarmowo stan pełnej gotowości bojowej z pominięciem stanów pośrednich /PdGB i GBZW/.

2/ Mobilizacja prowadzona zestawami jednostek wojskowych. 4/

Ten sposób prowadzenia mobilizacji sił zbrojnych realizowany jest przez wprowadzanie kolejnych stanów gotowości bojowej w siłach zbrojnych lub pominięciu niektórych z nich. Jest to uzależnione od rozwoju sytuacji polityczno-wojskowej i skali narastania kryzysu.

Wprowadzając w siłach zbrojnych kolejne stany gotowości bojowej /PdGB, GBZW i PłGB/ rozwijane są jednostki przypisane do zestawów mobilizacyjnych:

- po wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości bojowej - będzie mobilizacyjnie rozwijanych część jednostek wojskowych I zestawu mobilizacyjnego i powołany zostanie MRA dla jednostek rozwijanych w GBZW;
- po wprowadzeniu stanu gotowości bojowej zagrożenia wojennego - nastąpi rozwijanie pozostałych jednostek I zestawu oraz jednostek II zestawu mobilizacyjnego /w określonych sytuacjach nawet wybranych jednostek III zestawu/, powołany zostanie MRA do pozostałych jednostek wojskowych;
- po wprowadzeniu stanu pełnej gotowości bojowej w siłach zbrojnych - będzie kontynuowane mobilizacyjne rozwijanie jednostek III i IV zestawu mobilizacyjnego, a jednostki rozwinięte w poprzednich stanach gotowości bojowej będą osiągały gotowość do działań bojowych /zał. 5/.

3/ Mobilizacja sił zbrojnych prowadzona w sposób wybiórczy

Mobilizacyjne rozwijanie sił zbrojnych prowadzone w sposób wybiórczy polega na rozwijaniu pojedynczych jednostek wojskowych lub ich grup, rozmieszczonych na obszarze całego kraju względnie na poszczególnych obszarach okręgów wojskowych, czy rodzajów sił zbrojnych /wojsk/.

4/ Zestawy JW:

I zestaw - organy dowodzenia, jednostki zabezpieczenia dowodzenia, część jednostek WLOP, regulacji ruchu, siły szybkiego reagowania.

II zestaw - ZT i oddz.rozwinięte, rozp.i WRE, OPL, jedn.zabezp. WLOP, składy MPS.

III zestaw - pozostałe JW operacyjne i OT, logistyczne, jedn. pływające MW, szkolne plotnicze.

IV zestaw - pułki i bataliony zapasowe, szkoły wojskowe, jedn. usługowe,kulturalno-oświatowe i wchodzące w system uzupełniania wojennego.

Uruchomienie tego sposobu mobilizacji następuje na zarządzenie szefa Sztabu Gen. WP przekazanego do wojsk przez techniczne środki łączności lub oficerów łącznikowych. Może ono nastąpić jako reakcja na określone zagrożenie konfliktem lokalnym z określonego kierunku i ma na celu ukrycie skali rozwijanych wojsk /jednostek wojskowych/, bez wprowadzania stanów gotowości bojowej w rozwijanych jednostkach. Pozostałe wojska /jednostki wojskowe/ konynują pokojowe szkolenie w garnizonach i na poligonach.

W zarządzeniu szefa Sztabu Gen. WP do wybiórczego rozwijania jednostek wojskowych podaje się:

- jednostkę wojskową, miejsce i termin jej uzupełnienia do etatu wojennego;
- założone tło organizacyjno-szkoleniowe i wykorzystanie jednostki po mobilizacyjnym rozwinięciu;
- sposób powołania uzupełnienia - jakimi akcjami i sposobami;
- zakres wykorzystania świadczeń osobistych, rzeczowych i szczególnych;
- zakres realizacji zadań objętych ograniczeniami okresu pokojowego;
- logistyczne zabezpieczenie jednostek uzupełnianych do etatów wojennych;
- sposób i terminy składania meldunków.

Wprowadzenie sposobu wybiórczego rozwijania sił zbrojnych uzależnione będzie od potrzeb operacyjnych, po dokonaniu analizy skali zagrożenia militarnego terytorium RP.

W wypadku kiedy zagrożenie militarne obszaru RP narasta, a siły zbrojne realizowały przedsięwzięcia mobilizacyjne zestawami lub wybiórczo, to wówczas możliwe jest zastosowanie mieszanego sposobu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych i zarządzenie mobilizacji powszechnej - jawnej.

Przedstawione sposoby mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych - zestawami jednostek lub wybiórczo - posiadają elementy maskujące co do celu rozwijania wojsk /jednostek wojskowych/ oraz rozmachu /liczby rozwijanych wojsk/.

3.3. Warianty przeprowadzenia mobilizacji sił zbrojnych

Analiza początkowego okresu minionych wojen pozwala na wyciągnięcie wniosków, że zawczasu opracowane sposoby przygotowań obronnych państwa, a zwłaszcza mobilizacyjnego ich rozwinięcia były i będą w znacznej mierze decydowały o uniknięciu negatywnych następstw zaskoczenia.

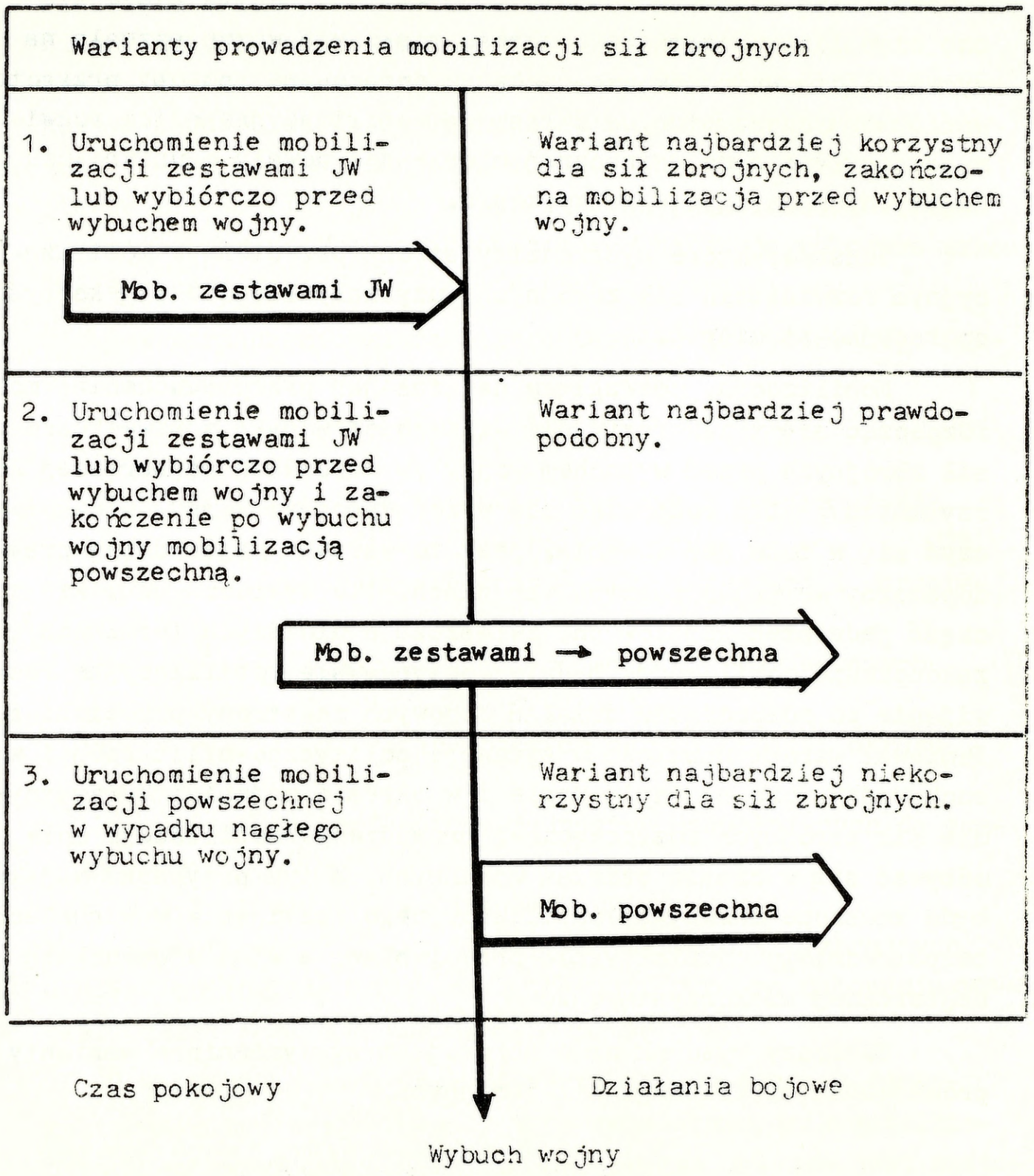
Państwa, które wyprzedziły stronę przeciwną w mobilizacyjnym rozwinięciu sił zbrojnych, uzyskały liczące się korzyści operacyjno-strategiczne.

Mobilizacja, ze względu na czas jej przeprowadzenia, może rozpocząć się i zakończyć dla większości wojsk, a nawet całości sił zbrojnych przed wybuchem wojny /w warunkach najbardziej korzystnych/, albo rozpocząć się przed wybuchem wojny, a zakończyć się w toku jej trwania, jest to wariant najbardziej prawdopodobny we współczesnych warunkach. Nie wyklucza się, że część jednostek wojskowych, zwłaszcza o dłuższych terminach zakończenia mobilizacji będzie kontynuowała mobilizacyjne rozwijanie po rozpoczęciu działań bojowych ze strony przeciwnika. Ponieważ wzrost napięcia w sytuacji polityczno-militarnej i wybuch wojny może nastąpić nagle i w okresie najmniej korzystnym dla sił zbrojnych rozpoczęcie i prowadzenie mobilizacji może odbywać się w czasie działań wojennych. W tym przypadku wojska będą zmuszone dokonywać mobilizacyjnego rozwijania w warunkach bezpośredniego oddziaływania przeciwnika, a więc w warunkach najbardziej niekorzystnych.

Poniższy rysunek nr 1 obrazuje trzy wymienione warianty prowadzenia mobilizacji sił zbrojnych.

przed / w czasie / po

W

Warianty prowadzenia mobilizacji sił zbrojnych
1. Uruchomienie mobilizacji zestawami JW lub wybiórczo przed wybuchem wojny.
Wariant najbardziej korzystny dla sił zbrojnych, zakończona mobilizacja przed wybuchem wojny.
Mob. zestawami JW
2. Uruchomienie mobilizacji zestawami JW lub wybiórczo przed wybuchem wojny i zakończenie po wybuchu wojny mobilizacją powszechną.
Wariant najbardziej prawdopodobny.
Mob. zestawami → powszechna
3. Uruchomienie mobilizacji powszechnej w wypadku nagłego wybuchu wojny.
Wariant najbardziej niekorzystny dla sił zbrojnych.
Mob. powszechna
Czas pokojowy
Działania bojowe
Wybuch wojny

Rys. nr 1.

4. PLANOWANIE I ORGANIZACJA MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SIŁ ZBROJNYCH

Planowanie mobilizacyjne w siłach zbrojnych realizowane jest okresowo co 5-10 lat oraz podlega ciągłej aktualizacji. Decyzja w sprawie rozpoczęcia planowania mobilizacyjnego podejmowana jest w następujących przypadkach:

- zaistnienia zasadniczych zmian w koncepcji operacyjnego wykorzystania sił zbrojnych;
- wprowadzenia poważnych zmian strukturalnych i organizacyjnych w siłach zbrojnych;
- dużych zmian w przepisach prawnych dotyczących wykorzystania świadczeń z gospodarki narodowej na rzecz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych;
- decyzji kierownictwa państwowego mającej przesłanki polityczne, czy ekonomiczno-społeczne.

Planowanie mobilizacyjne jest ściśle zsynchronizowane z planem operacyjnego użycia sił zbrojnych i stanowi jego integralną część w zakresie terminów oraz miejsca zakończenia mobilizacji /zał. 2 i 5/. Planowanie mobilizacyjne uzależnione jest od zadań operacyjnych wojsk, struktury organizacyjno-etatowej okresu pokojowego, stopnia faktycznego rozwinięcia sił zbrojnych, stanu przygotowania zasobów ludzkich i materialnych oraz infrastruktury obszaru kraju /przygotowania jej pod względem prowadzenia mobilizacji/.

4.1. Czynniki wpływające na planowanie mobilizacyjne sił zbrojnych i dokumenty stanowiące podstawę do planowania

Do zasadniczych czynników wpływających na proces planowania mobilizacji sił zbrojnych należą:

- prognozowany rozwój sytuacji polityczno-wojskowej;
- zadania dla sił zbrojnych zawarte w doktrynie wojennej państwa;
- możliwości ekonomiczne /aktualne i przyszłe/ kraju;
- założenia operacyjnego użycia /wykorzystania/ sił zbrojnych;
- pokojowa struktura organizacyjna sił zbrojnych;
- możliwości zgromadzenia zapasów mobilizacyjnych i wojennych dla sił zbrojnych;

Podstawę do rozpoczęcia planowania mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych stanowią:

- rozkaz /zarządzenie/ szefa Sztabu Generalnego WP nakazujący opracowanie nowego planu mobilizacyjnego dla sił zbrojnych;
- zestawienie zadań mobilizacyjnych sił zbrojnych;
- plan zarządzenia i kierowania mobilizacją;
- plan uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych;
- plan wykorzystania nadwyżek pozostających po mobilizacyjnym rozwinięciu wojsk;
- wytyczne w sprawie gromadzenia rezerw na potrzeby mobilizacyjne sił zbrojnych RP.

Opracowanie ww. dokumentów poprzedzone jest głębokimi studiami potrzeb operacyjnych oraz możliwości zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych.

Na szczeblu centralnym w planowaniu mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych uczestniczą poszczególne piony organizacyjne Sztabu Generalnego i MON wg. swoich kompetencji.

1/ Kierownictwo Sztabu Generalnego WP:

- szef Sztabu Generalnego WP sprawuje ogólne kierownictwo nad działalnością mobilizacyjną w Siłach Zbrojnych RP; przedstawia dla ministra Obrony Narodowej potrzeby mobilizacyjne /osobowe, finansowe, materiałowe i prawne/ oraz aktualny stan utrzymania gotowości mobilizacyjnej w siłach zbrojnych;
- pierwszy zastępca szefa Sztabu Generalnego WP: koordynuje pracami mobilizacyjnymi w Sztabie Generalnym i w siłach zbrojnych; nadzoruje działalnością w zakresie utrzymania gotowości mobilizacyjnej wojsk; określa potrzeby operacyjne /terminy prac mobilizacyjnych, miejsca mobilizacyjnego rozwijania wojsk oraz kolejność ich rozwijania/;
- szef planowania organizacyjno-mobilizacyjnego Sztabu Generalnego WP: konkretyzuje generalne założenia koncepcji i zasad przygotowania mobilizacji wojsk; kieruje całokształtem planowania mobilizacyjnego w Sztabie Generalnym WP, w OW i RSZ; prowadzi działalność inspirującą w zakresie nowych rozwiązań mobilizacyjnych w siłach zbrojnych; współpracuje w zakresie planowania mobilizacyjnego z Departamentem Polityki Personalnej MON w sprawach uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych oficerami, chorążymi i pchor. rezerwy.

2/ Zarządy Sztabu Generalnego WP i Departamenty MON:

- zarząd mobilizacji i uzupełnień Sztabu Generalnego WP: opracowuje zasady i sposoby mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych /instrukcje, wytyczne, zarządzenia i materiały szkoleniowe/; opracowuje plan mobilizacji sił zbrojnych /PM/; kieruje działalnością w zakresie gromadzenia rezerw na bieżące i perspektywiczne potrzeby mobilizacyjne sił zbrojnych; organizuje i prowadzi kontrolę przygotowań mobilizacyjnych w siłach zbrojnych; zbiera doświadczenia i wnioski z bieżącej działalności mobilizacyjnej w siłach zbrojnych;

- zarząd I operacyjno-strategiczny Sztabu Gen. WP: opracowuje wymogi operacyjne w stosunku do planowania mobilizacyjnego /terminy, miejsca mobilizacji/; ustala /konkretyzuje/ skład sił zbrojnych czasu pokojowego i wojennego; planuje i realizuje zmiany dyslokacyjne jednostek wojskowych; ustala terminy osiągnięcia pełnej gotowości bojowej przez poszczególne ZT i oddziały /samodzielne pododdziały/ oraz skład zestawów jednostek wojskowych wg potrzeb operacyjnych; określa przewidywane zakłócenia w procesie mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych;

- zarząd VI organizacyjny Sztabu Gen. WP: opracowuje dane statystyczne /etatowe/ dotyczące stanu sił zbrojnych czasu pokoju i wojny; dokonuje podziału jednostek wojskowych czasu pokojowego na grupy wg ukompletowania stanem osobowym w stosunku do etatów wojennych;

- sztab logistyki Inspektora Logistyki Sztabu Gen. WP: planuje logistyczne zabezpieczenie mobilizacji sił zbrojnych w zakresie kwatermistrzowskim, technicznym, medycznym i komunikacyjnym oraz infrastruktury terenowej; proponuje zaliczenie jednostek logistycznych do poszczególnych zestawów wg potrzeb operacyjnych; proponuje terminy osiągania pełnej gotowości bojowej i miejsca mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek logistycznych;

- szefostwo rodzajów wojsk Sztabu Gen. WP /WRiA, WOPL, WInż., WOpchem, WŁ /: proponują dyslokację, terminy osiągania pełnej gotowości bojowej i zaliczenie do poszczególnych zestawów podległych jednostek wojskowych; określają miejsca prowadzenia mobilizacji jednostek; planują zadania w zakresie

specjalistycznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych;

- departament polityki personalnej MON: konkretyzuje i przedstawia do Sztabu Gen. WP zasady wykorzystania oficerów, chorążych oraz podchorążych w czasie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych; przedstawia dane statystyczne dotyczące stanu i wykorzystania zasobów kadrowych w czasie mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych;
- departament finansów MON: planuje zabezpieczenie środków na realizację przedsięwzięć związanych z mobilizacyjnym rozwinięciem sił zbrojnych, w tym podział kredytów na poszczególne okręgi wojskowe i rodzaje sił zbrojnych.

4.2. Elementy planowania mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych /wojsk/ na poszczególnych szczeblach dowodzenia

Planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych jest realizowane w warunkach pokojowych. O wartości i realności planowania mobilizacyjnego decyduje praktyczna realizacja zaplanowanych przedsięwzięć. Dlatego też główny wysiłek poszczególnych szczebli dowodzenia powinien być skierowany na zapewnienie wysoce sprawnego i szybkiego wykonania w praktyce zadań mobilizacyjnych.

W planowaniu mobilizacyjnym uwzględnia się czas 1-2 lat od rozpoczęcia opracowania planu mobilizacyjnego /PM/ sił zbrojnych do wdrożenia go w wojskach i obejmuje ono trzy podstawowe okresy:

1/ okres przygotowawczy do planowania mobilizacyjnego - wydanie rozkazu szefa Sztabu Gen. WP do rozpoczęcia planowania, postawienie zadań wykonawcom i przygotowanie podstawowych dokumentów do planowania;

2/ okres prac merytorycznych nad nowym planem mobilizacyjnym polega na opracowaniu planu mobilizacyjnego sił zbrojnych i dokumentów towarzyszących /zał. 7/;

3/ okres - wdrożeniowy - wydanie rozkazu szefa Sztabu Gen. WP wprowadzającego plan mobilizacyjny w siłach zbrojnych. Równolegle z tym rozkazem stawiane są zadania dowódcom okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych do planowania mobilizacyjnego na tych szczeblach dowodzenia.

W czasie kolejnych etapów planowania mobilizacyjnego nadal obowiązuje stary plan mobilizacyjny oraz opracowuje się nowe instrukcje, wytyczne i zarządzenia mobilizacyjne.

W planowaniu mobilizacyjnym uwzględnia się różne warianty rozwinięcia sił zbrojnych, kierunki zagrożenia, możliwości ekonomiczne i potrzeby obronne, a także formy i sposoby działania dowództw na poszczególnych szczeblach. Do zasadniczych przedsięwzięć w zakresie planowania mobilizacyjnego należy ustalenie:

- wariantów i kolejności mobilizacyjnego rozwijania wojsk;
- miejsc i terminów oraz dowództw odpowiedzialnych za mobilizacyjne rozwijanie wojsk;
- sposobu prowadzenia mobilizacji oraz kierowania jej przebiegiem;
- sposobu mobilizacyjnego uzupełnienia sił zbrojnych i wojennych potrzeb w zakresie stanu osobowego, środków transportowych oraz materiałowych;
- przedsięwzięć ustalających wielkości potrzeb materiałowo-technicznych zabezpieczenia mobilizacji sił zbrojnych;
- zadań w zakresie sprawowania nadzoru nad utrzymaniem gotowości mobilizacyjnej w wojskach.

Planowanie mobilizacyjne charakteryzuje się wielowariantowością; oznacza to, że plany mobilizacyjne muszą zakładać sposób działania w różnych warunkach i sytuacjach, w tym również w warunkach oddziaływania przeciwnika na proces mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych. Dlatego też Sztab Generalny i dowództwa okręgów wojskowych /RSZ/ dokonują oceny zagrożenia obszaru odpowiedzialności i planują odpowiednie przedsięwzięcia zmniejszające skutki oddziaływania przeciwnika.

Istotą planowania mobilizacyjnego na szczeblu strategicznym i operacyjnym jest zapewnienie warunków do sprawnego rozwinięcia sił zbrojnych /wojsk/ i uzyskanie przez nie, w ustalonych terminach, pełnej gotowości bojowej /gotowości do działań bojowych/. Polega ono na ustaleniu kolejności, terminów i sposobów wykonania przez wojska zadań mobilizacyjnych, określeniu zakresu i sposobów współdziałania z organami administracji wojskowej i rządowej oraz przedsięwzięć zabezpieczających proces mobilizacyjnego rozwijania wojsk.

Przebieg planowania mobilizacyjnego na szczeblu okręgu wojskowego /RSZ/ - zał. 8, 9, 10.

Podstawą do planowania mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk na tym szczeblu dowodzenia są:

- ustalenia wynikające z dyrektywy o gotowości bojowej i mobilizacyjnej Sił Zbrojnych RP;
- założenia organizacyjne określające strukturę jednostek wojskowych czasu pokojowego i wojnnego oraz ustalenia dotyczące materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego wyposażenia, jak również zamierzenia organizacyjne i dyslokacyjne w stosunku do jednostek;
- rozmieszczenie, stan ilościowy i jakościowy rezerw osobowych i materiałowych niezbędnych do uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych;
- aktualne możliwości gospodarki narodowej w zakresie różnych form świadczeń zabezpieczających mobilizacyjne rozwijanie wojsk;
- wyciągi z zestawienia zadań mobilizacyjnych Sztabu Gen. WP;
- prognozowane zakłócenia w procesie prowadzenia mobilizacyjnego rozwijania wojsk.

Przebieg planowania jest uzależniony od złożoności zadań mobilizacyjnych i czasu, jakim dysponuje dowódca i sztab OW /RSZ/, na których spoczywa główna odpowiedzialność za przygotowanie wojsk do mobilizacyjnego rozwinięcia. Podstawą sprawnego planowania mobilizacyjnego jest posiadanie przez sztab OW /RSZ/ aktualnych informacji odzwierciedlających rzeczywisty stan i ukompletowanie sił podległych wojsk oraz ich możliwości w zakresie wykonania zadań mobilizacyjnych.

Planowanie mobilizacyjne obejmuje główną część przedsięwzięć zapewniających osiąganie przez wojska okręgu /RSZ/ gotowości bojowej i rozpoczyna się z chwilą otrzymania rozkazu szefa Sztabu Generalnego oraz wyciągu z zestawienia zadań mobilizacyjnych. Dalsze czynności to wyjaśnienie treści zadań mobilizacyjnych, ocena czynników wpływających na proces mobilizacyjnego rozwijania wojsk, sprecyzowanie zadań dla zespołu planującego.

Planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu należy uznać za właściwe, jeżeli zostanie zakończone w czasie, a jego rezultaty przekazane i uzgodnione zostaną z wykonawcami. Czas ten nazywamy "terminem gotowości mobilizacyjnej" - który jest

określony przez szefa Sztabu Generalnego WP.

Dowódca okręgu wojskowego /RSZ/ wydaje rozkaz mobilizacyjny, w którym precyzuje zadania mobilizacyjne dla każdej jednostki wojskowej oraz ustala zasady uzupełnienia ich potrzeb mobilizacyjnych stanem osobowym służby czynnej i żołnierzami rezerwy, a także środkami transportowymi, samolotami, maszynami inżynieryjnymi i taborem pływającym. Precyzuje zasady logistycznego zabezpieczenia mobilizacji oraz finansowania procesu mobilizacyjnego rozwijania wojsk okręgu /RSZ/.

Na poszczególnych szczeblach dowodzenia planowanie mobilizacyjne znajduje swoje odzwierciedlenie w odpowiednich dokumentach /zał.7-10/, które między innymi służy do kierowania przebiegiem mobilizacyjnego rozwijania wojsk /jednostek wojskowych/.

Szef sztabu okręgu wojskowego /RSZ/ jest głównym organizatorem planowania mobilizacyjnego. Odpowiada on za terminowe przygotowanie dla dowódcy danych potrzebnych do wypracowania koncepcji mobilizacyjnego rozwinięcia, jej opracowania i przekazania zadań mobilizacyjnych do wojsk /jednostek wojskowych/. Koordynuje planowaniem zastępców dowódcy oraz szefów rodzajów wojsk i służb okręgu /RSZ/. Informuje ich o warunkach mobilizacyjnego rozwinięcia oraz wydaje polecenia w sprawie opracowania planu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.

Pion logistyczny okręgu /RSZ/ opracowuje dane wyjściowe do planu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu w zakresie zabezpieczenia kwatermistrzowskiego, technicznego, medycznego i komunikacyjnego oraz wyciągi z tego planu dla ZT i oddziałów realizujących zadania zabezpieczenia mobilizacji.

Pozostali szefowie RWiS współpracują z wymienionymi oficerami w zakresie swoich kompetencji i opracowują szczegółowe wytyczne dla podległych jednostek wojskowych okręgu /RSZ/.

4.3. Uruchomienie mobilizacji sił zbrojnych /wojsk/

Podstawę do uruchomienia mobilizacji sił zbrojnych stanowi rozkaz szefa Sztabu Generalnego WP, określający rodzaj i sposób mobilizacji lub /w wypadku mobilizacji powszechnej/ komunikat - obwieszczenie o mobilizacji przekazane w ramach garnizonowych ośrodków alarmowania w postaci sygnału nakazującego wprowadzenie pełnej gotowości bojowej w siłach zbrojnych.

W zależności od decyzji, co do sposobu przeprowadzenia mobilizacji, jej uruchomienie następuje przez przekazanie sygnału ze Sztabu Gen. WP do OW /RSZ/ i zainteresowanych ministerstw administracji rządowej oraz gospodarki narodowej /zał. 16/.

Do przekazania sygnałów i uruchomienia mobilizacji w siłach zbrojnych wykorzystuje się przede wszystkim techniczne środki łączności przewodowej MON. Przekazanie zadań do uruchomienia mobilizacji może być również dokonane innymi sposobami, np. zarządzeniem na piśmie lub w drodze osobistego kontaktu przełożonego z podwładnym.

Po uruchomieniu mobilizacji w siłach zbrojnych /wojskach/ następuje /wariant/ - zał. 5 :

- rozwinięcie wojskowych i cywilnych elementów zabezpieczających mobilizację;
- rozwinięcie wojennego systemu dowodzenia, w tym wydzielenie i uzupełnienie stanowisk dowodzenia;
- uzupełnienie do etatów wojennych ZT i oddziałów rozwiniętych;
- powołanie i przyjęcie mobilizacyjnych rzutów alarmowych oraz świadczeń, wakatów, zalążków mobilizacyjnych;
- rozwinięcie bazy mobilizacyjnej w jednostkach mobilizujących i mobilizowanych;
- powołanie i wcielenie do jednostek uzupełnienia zasadniczego oraz osiąganie gotowości bojowej;
- uruchomienie przedsięwzięć zabezpieczających proces mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych w TOAW;
- rozwijanie wojennego systemu uzupełniania wojsk.

Uruchomienie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych zapoczątkowuje proces kierowania jej przebiegiem przez dowódców i zespoły kierowania.

4.4. Kierowanie przebiegiem mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych /wojsk/

Kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem sił zbrojnych /wojsk/ - to działalność dowództw i sztabów oraz wyznaczonych w tym celu zespołów kierowania mobilizacją lub jego zabezpieczeniem, mająca na celu zapewnienie sprawnego przejścia sił zbrojnych /wojsk/ ze struktury organizacyjnej czasu pokojowego na

strukturę organizacyjną czasu wojennego. Rozpoczyna się ono z chwilą zarządzenia mobilizacji i trwa do jej zakończenia /zał. 14 /.

Kierowanie mobilizacyjnym rozwijaniem sił zbrojnych /wojsk/ realizowane jest w oparciu o plany mobilizacyjne /plany osiągania wyższych stanów gotowości bojowej/ przy wykorzystaniu odpowiednich systemów łączności. Charakteryzuje się ono następującymi cechami:

- wysoką centralizacją /uruchomienie procesu mobilizacyjnego dokonuje się każdorazowo w Sztabie Generalnym WP i stąd przekazywane są decyzje kierownicze do wojsk/;
- kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk spoczywa na dowódcach wszystkich szczebli dowodzenia i ich zespołach pomocniczych /ZK/;
- szerokim zaangażowaniem do zabezpieczenia mobilizacji organów władzy i administracji rządowej i specjalnej;
- znaczną elastycznością co do sposobu mobilizacyjnego rozwijania wojsk i odpornością na zakłócenia;
- wysokim stopniem zorganizowania /przygotowana dokumentacja, system alarmowania i łączności, zespoły wykonawców i szkolenie osób funkcyjnych/.

Kierowanie mobilizacyjnym rozwijaniem sił zbrojnych obejmuje:

a/ w czasie pokoju /przygotowanie mobilizacji/:

- nadzór nad opracowaniem zadań mobilizacyjnych dla wojsk przez przełożonych;
- organizacja przygotowania zespołów, elementów, osób funkcyjnych i żołnierzy rezerwy do wykonania zadań mobilizacyjnych;
- prowadzenie szkoleń mobilizacyjnych w wojskach;
- kontrola utrzymania gotowości mobilizacyjnej i bojowej w wojskach;

b/ w czasie kryzysu:

1/ uruchomienie mobilizacji dla części lub całości sił zbrojnych:

- przekazanie i przyjęcie sygnału /rozkazu, zarządzenia/ o uruchomieniu mobilizacji;
- organizacja doręczania dokumentów powołania;

- uruchomienie pracy zespołów kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem wojsk;
- przyjęcie i wcielenie sił i środków zasilających jednostki wojskowe do rozpoczęcia mobilizacji;
- rozwinięcie bazy mobilizacyjnej do przyjęcia i wcielenia potrzeb mobilizacyjnych wojsk;
- osiągnięcie gotowości do realizacji zadań mobilizacyjnych;

2/ organizacja przebiegu mobilizacji:
- uruchomienie wielowariantowych akcji do doręczenia dokumentów powołania;
- przyjęcie i wcielenie żołnierzy rezerwy, pojazdów samochodowych, maszyn z gospodarki narodowej w ramach uzupełnienia zasadniczego;
- ewakuacja uzbrojenia, techniki bojowej i zapasów materiałowych;
- szkolenie i zgrywanie jednostek po mobilizacyjnym rozwinięciu w ramach osiągania pełnej gotowości bojowej;

3/ zbieranie i studiowanie informacji o przebiegu mobilizacji w siłach zbrojnych /wojskach/:
- śledzenie i zbieranie informacji o możliwościach oddziaływania przeciwnika na proces mobilizacji wojsk;
- utrzymanie w gotowości sił do odtworzenia obezwładnionych elementów kierowania i zabezpieczenia mobilizacji;
- przeciwdziałanie i prowadzenie likwidacji skutków oddziaływania przeciwnika na proces mobilizacji wojsk;
- wydzielenie sił do ochrony i obrony miejsc prowadzenia mobilizacji;

4/ organizowanie i utrzymywanie współdziałania z organami administracji rządowej i specjalnej /wojskowej/:
- bieżące uzgadnianie zadań związanych z zabezpieczeniem mobilizacji wojsk;
- uruchomienie i pobranie świadczeń osobistych i rzeczowych oraz specjalnych z gospodarki narodowej;
- organizacja osłony i zabezpieczenia mobilizacji wojsk;
- prowadzenie reklamacji żołnierzy rezerwy od obowiązku odbycia służby wojskowej w czasie mobilizacji;
- dostarczenie i przekazanie zapasów materiałowo-technicznych z gospodarki narodowej na potrzeby mobilizacyjne wojsk;

- przekazanie obiektów wojskowych po opuszczeniu przez wojska miejsc stałej dyslokacji;

5/ kontrola realizacji zadań mobilizacyjnych:
- prowadzenie problemowych i doraźnych kontroli utrzymania gotowości bojowej i mobilizacyjnej przez poszczególne szczeble dowodzenia wojskami;
- udzielanie pomocy merytorycznej dowódcom w zakresie planowania i utrzymania gotowości mobilizacyjnej w wojskach;
- wdrażanie nowych rozwiązań dotyczących alarmowania i uruchamiania mobilizacji sił zbrojnych;
- eliminowanie z praktyki wojsk zdeaktualizowanych koncepcji dotyczących przebiegu mobilizacji;

6/ składanie meldunków co do uruchomienia i przebiegu procesu mobilizacyjnego:
- okresowe składanie meldunków do zespołów kierowania przez poszczególne szczeble dowodzenia;
- doraźne składanie meldunków z przebiegu mobilizacji w wypadku wystąpienia zakłóceń;
- meldowanie przełożonym o zakończeniu mobilizacji.

Bezpośrednio odpowiedzialnymi za kierowanie przebiegiem mobilizacji są nieetatowe zespoły kierowania organizowane na poszczególnych szczeblach dowodzenia, składają się one z grup oficerów /osób/ funkcyjnych: kierownik zespołu, grupa operacyjna, grupa przekazywania /korygowania/ zadań, grupa zbierania meldunków i grupa sprawozdawcza. Zespół kierowania posiada opracowaną dokumentację, jest szkolony w tym zakresie i zdolny do działania na sygnał dyżurnej służby operacyjnej.

4.5. Zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych /wojsk/

Zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych jest to całokształt wzajemnie uzgodnionych przedsięwzięć, wykonywanych przez dowódców, sztaby i szefów służb, pododdziały oraz organy administracji rządowej /samorządowej/ i wojskowej w celu stworzenia najbardziej dogodnych warunków do rozwinięcia sił zbrojnych. Przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem mobilizacji sił zbrojnych są realizowane w okresie pokojowym oraz w czasie samej mobilizacji i polegają na:

1/ planowaniu zabezpieczenia mobilizacyjnego wynikającego z koncepcji rozwijania wojsk /jednostek wojskowych/;

2/ organizacji zabezpieczenia mobilizacyjnego obejmującego wszystkie dziedziny przebiegu procesu mobilizacyjnego /kalkulacje czasowe, ilościowe i przestrzenne, ustalenie sił i środków do pełnego zabezpieczenia procesu mobilizacyjnego, przygotowanie mechanizmu powołania /pobrania/ rezerw, organizowanie wydawania sprzętu i materiałów z magazynów, składnic i baz, organizowanie zakwaterowania, żywienia i obsługi medycznej powoływanych /wcielanych/ mas żołnierzy rezerwy, zapewnienie ochrony obiektów/.

Zabezpieczenie mobilizacji sił zbrojnych można podzielić na:

1/ zabezpieczenie potrzeb mobilizacyjnych sił zbrojnych w zakresie stanu osobowego, którego liczba może przekraczać kilkaset tysięcy żołnierzy rezerwy, przygotowanych do objęcia różnych stanowisk i funkcji w siłach zbrojnych na czas wojny;

2/ zabezpieczenie sił zbrojnych w potrzebny sprzęt techniczny pobierany z gospodarki narodowej wg rodzajów:
- pojazdy samochodowe ok. 80 000 sztuk, w tym 50 000 samochodów ciężarowych o tonażu ponad 2 t;
- przyczepy samochodowe wielotonowe - 15 000 sztuk;
- maszyny inżynieryjne do prac ziemnych - 3000 sztuk;
- samoloty i śmigłowce - 80 sztuk;
- jednostki taboru pływającego - 90 sztuk.

3/ zabezpieczenie logistyczne /kwatermistrzowskie, techniczne, medyczne i finansowe /zgromadzone na czas mobilizacji w jednostkach wojskowych, bazach, składnicach i stacjach paliw. Część tego zabezpieczenia znajduje się w siłach zbrojnych, a pozostałość w rezerwach państwowych w postaci: paliw, produktów żywnościowych, półfabrykatów do produkcji, tworzywa sztuczne, materiały wybuchowe, agregaty prądotwórcze, sprzęt medyczny i materiały opatrunkowe, baterie akumulatorów, farby i lakiery, drewno i cement oraz materiały eksploatacyjno-remontowe wszelkich branż;

4/ zabezpieczenie bojowe mobilizacji:
zakres przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem bojowym, czas ich rozpoczęcia oraz wielkość angażowanych sił zależą od terminu i sposobu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk oraz ogólnej sytuacji operacyjnej. Decyzje dotyczące zabezpieczenia bojowego podejmują dowódcy na podstawie analizy i oceny aktualnej sytuacji.

Zabezpieczenie bojowe mobilizacyjnego rozwijania wojsk obejmuje:

- rozpoznanie i ubezpieczenie w rejonach prowadzenia mobilizacji powinno zapewnić ochronę przed niespodziewanym napadem przeciwnika powietrznego i lądowego oraz rozpoznanie ewentualnych skażeń terenu. Rozwijane wojska organizują ubezpieczenie bezpośrednie, a w razie zagrożenia napadem przeciwnika naziemnego, przygotowują jego odparcie.
W rejonach prowadzenia mobilizacji organizuje się służbę porządkowo-ochronną, której zadaniem jest utrzymanie dyscypliny i porządku oraz przestrzeganie zasad maskowania przed penetracją przeciwnika;

- maskowanie w rejonach mobilizacji organizuje się w celu ukrycia przed przeciwnikiem rzeczywistego składu i rozmieszczenia wojsk. Maskowanie polega na zachowaniu w tajemnicy przygotowań mobilizacyjnych i skrytym rozmieszczeniu wojsk oraz wykorzystaniu naturalnych właściwości maskujących obiektów;

- rozbudowa inżynieryjna rejonów prowadzenia mobilizacji, rozmieszczonych poza miejscami stałej dyslokacji, rozpoczyna się tuż po sformowaniu jednostek. Dla stanu osobowego wykonuje się szczeliny, a w miarę upływu czasu ukrycia dla uzbrojenia, sprzętu bojowego oraz środków materiałowych;

- obrona przeciwlotnicza ma na celu samoobronę mobilizowanych wojsk przed uderzeniami z powietrza. Organizatorami obrony przeciwlotniczej są dowódcy wszystkich szczebli dowodzenia. Składa się na nią rozpoznanie przeciwnika powietrznego, alarmowanie wojsk, prowadzenie zorganizowanego ognia z broni strzeleckiej i pokładowej, maskowanie, przygotowanie schronów i ukryć przeciwlotniczych oraz likwidowanie skutków napadu powietrznego;

- zabezpieczenie przeciwchemiczne organizuje się w celu stworzenia wojskom warunków umożliwiających im wykonanie zadań po powstaniu skażeń terenu, obiektów. Obejmuje ono rozpoznanie, wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków obrony, kontrolę napromieniowania i skażenia wojsk, zabiegi specjalne, odkażanie, dezynfekcję urządzeń, zabiegi sanitarne.

5/ zabezpieczenie kontrwywiadowcze mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych /wojsk / organizowane jest przez służby specjalne, które mają za zadanie niedopuszczenie do penetracji przygotowań mobilizacyjnych i osłaniać proces mobilizacyjny w wojskach. Zabezpieczenie kontrwywiadowcze organizują siły zbrojne wszystkich państw, ponieważ tajemnica przygotowań mobilizacyjnych podlega szczególnej ochronie.

6/ zabezpieczenie informatyczne mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych jest przedsięwzięciem bardzo kosztownym i pracochłonnym, wymaga także przygotowania odpowiednich kadr oraz oprogramowania głównych przedsięwzięć mobilizacyjnych.

Zasygnalizowane problemy zabezpieczenia mobilizacji sił zbrojnych są przedsięwzięciami bardzo złożonymi i wymagają kompleksowego rozwiązania. Pełne zabezpieczenie mobilizacji gwarantuje sprawne wykonanie zadań związanych z rozwijaniem sił zbrojnych na czas wojny.

Z A K O Ń C Z E N I E

Przedstawione w opracowaniu problemy mobilizacji sił zbrojnych stanowią jeden z ważnych elementów całokształtu przygotowań naszego Państwa do skutecznej obrony. Działalność mobilizacyjna w państwie i w siłach zbrojnych musi opierać się o zapisy w ustawie najwyższej rangi /konstytucji RP/ i w prawnych dokumentach wykonawczych określających zadania dla organów administracji ogólnej, rządowej i specjalnej oraz resortów gospodarki narodowej, a także sił zbrojnych i obywateli RP.

Proces przedsięwzięć planowanych do wykonania w czasie mobilizacji sił zbrojnych będzie powodował skutki finansowe, materialne i społeczne, a także konieczność wyłączenia kilkusettysięcznych zasobów ludzkich z gospodarki narodowej i administracji państwowej i wcielenie ich do sił zbrojnych.

L I T E R A T U R A:

1. Babula J., Kierunki doskonalenia systemu mobilizacyjnego Sił Zbrojnych RP. Sztab Gen. WP, Warszawa 1993 r.

2. Babula J., Organizacja, zasady funkcjonowania oraz kierunki doskonalenia systemu mobilizacyjnego Sił Zbrojnych RP. Sztab Gen. WP, Warszawa 1992 r.

3. Wojnarowski J. i zespół, Założenia mobilizacyjnego rozwijania korpusu zmechanizowanego wydzielonego z OW "MOBROZ", AON, Warszawa 1990 r.

4. Wojnarowski Jan i zespół, Perspektywiczny model mobilizacji. AON, Warszawa 1992 r.

5. Perspektywiczny model mobilizacji gospodarki państwa i jego sił zbrojnych - materiały z seminarium naukowego odbytego dnia 24.03.1993 r.

Wydrukowano w 30 egz.
Egz. nr 1-29 Bibl.Gł.DZN
Egz. nr 30 Bibl.Szt.Gen.
Wyk. płk Wojnarowski
Druk GK. dnia 15.04.93r.
Druk AON nr pf-361/WW
Korekta autorska.

Załącznik 1

PROBLEMY MOBILIZACJI PAŃSTWA I JEGO SIŁ ZBROJNYCH

MOBILIZACJA PAŃSTWA – TO PRAWNE I ORGANIZACYJNE PRZYGOTOWANIE STRUKTUR PAŃSTWA, JEGO ORGANÓW WŁADZY I ADMINISTRACJI ORAZ POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁÓW GOSPODARKI NARODOWEJ DO DOSTOSOWANIA ICH DO DZIAŁALNOŚCI W OKRESIE KRYZYSU LUB WOJNY. **OBEJMUJE:**

DZIAŁALNOŚĆ OBRONNA PAŃSTWA W CZASIE POKOJU

1. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PRAWNO-ORGANIZACYJNEJ W ORGANACH WŁADZY, ADMINISTRACJI PAŃSTWA ORAZ GOSPODARKI NARODOWEJ.
2. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI POLITYCZNEJ NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ W SPRAWACH BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA.
3. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PRODUKCYJNO-GOSPODARCZEJ W PAŃSTWIE.

UTRZYMANIE I PODNOSZENIE GOTOWOŚCI OBRONNEJ PAŃSTWA

1. OPRACOWANIE I WPROWADZENIE W ŻYCIE UREGULOWAŃ PRAWNYCH DZIAŁALNOŚCI WŁADZY I ADMINISTRACJI ORAZ GOSPODARKI NARODOWEJ NA OKRES KRYZYSU/WOJNY.
2. INTENSYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI PRODUKCYJNEJ UZBROJENIA, SPRZĘTU WOJSKOWEGO I ŚRODKÓW OCHRONY LUDNOŚCI.
3. PRZYGOTOWANIE SYSTEMU ŁĄCZNOŚCI, KOMUNIKACJI I ŻEGLUGI DO CELÓW OBRONY I DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWA W CZASIE DZIAŁAŃ.
4. PRZYGOTOWANIE SŁUŻBY ZDROWIA, SŁUŻB KOMUNALNYCH, ZAKŁADÓW I WARSZTATÓW USŁUGOWO-REMONTOWYCH
5. PROWADZENIE SZKOLENIA OBRONNEGO SPOŁECZEŃSTWA.

TWORZENIE I UTRZYMYWANIE REZERW PAŃSTWOWYCH.

1. GROMADZENIE REZERW:
   - SPRZĘTU WOJSKOWEGO NA POTRZEBY SIŁ ZBROJNYCH.
   - ŚRODKÓW MAT.-TECHN. DLA OBRONNOŚCI PAŃSTWA – SIŁ ZBROJNYCH, OC, ZAKŁADÓW PRODUKCYJNYCH, STANOWISK KIEROWANIA I LUDNOŚCI.
2. PRZYGOTOWANIE REZERW LUDZKICH NA POTRZEBY SIŁ ZBROJNYCH I FORMACJI OC ORAZ WYKWALIFIKOWANYCH SIŁ DLA POTRZEB FUNKCJONOWANIA G.N. ADMINISTRACJI KRAJU W CZASIE WOJNY.
3. UTRZYMANIE I KONSERWACJA OBIEKTÓW ORAZ URZĄDZEŃ SPECJALNYCH NA POTRZEBY OBRONNE.

PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY MOBILIZACYJNEJ PAŃSTWA.

1. REALIZACJA ZADAŃ PRZYGOTOWUJĄCYCH INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ:
   - MODERNIZACJA I ROZBUDOWA SIECI LINII KOLEJOWEJ;
   - MODERNIZACJA I ROZBUDOWA SIECI DRÓG KOŁOWYCH /EWAKUACYJNYCH, WĘZEŁ ORAZ LOTNISK ZAPASOWYCH/;
   - OPERACYJNE PRZYGOTOWANIE TERENU /ROZBUDOWA STANOWISK KIEROWANIA (DOWODZENIA), SIECI ŁĄCZNOŚCI I ENERGETYCZNYCH/
   - PRZYGOTOWANIE BAZ MORSKICH, PORTÓW, ZAKŁADÓW MARSZAŁKÓW N. TERENIE.
   - BUDOWA UJĘĆ WODY PITNEJ (ZBIORNIKÓW) ORAZ SIECI I ZBIORNIKÓW WODY GAŚNICZEJ
2. PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ:
   - ROZBUDOWA BAZY SZPITALNEJ I OPIEKI SOCJALNEJ
   - ROZBUDOWA SKŁADNIC ŻYWNOŚCIOWYCH, MPS I BAZY HANDLOWEJ
   - MODERNIZACJA I ROZBUDOWA OBIEKTÓW OCHRONY LUDNOŚCI.

DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWA W OKRESIE KRYZYSU (MOBILIZACJI) I WOJNY

MOBILIZACJA SIŁ ZBROJNYCH TO ZWIĘKSZENIE ISTNIEJĄCEGO STANU POKOJOWEGO STOSOWNIE DO POTRZEB ORAZ DO ZAŁOŻONEJ LICZBY NA CZAS WOJNY.

1. PLANOWANIE MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SIŁ ZBROJNYCH.
2. UTRZYMANIE GOTOWOŚCI MOBILIZACYJNEJ SIŁ ZBROJNYCH.
3. SZKOLENIE I GROMADZENIE ZASOBÓW LUDZKICH I REZERW MATERIAŁOWO TECHNICZNYCH.
4. ORGANIZACJA URUCHOMIENIA CZĘŚCIOWEJ LUB POWSZECHNEJ MOBILIZACJI SIŁ ZBROJNYCH I JEJ OSŁONA.
5. ZABEZPIECZENIE MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SIŁ ZBROJNYCH.
6. ZASILANIE SIŁ ZBROJNYCH W TORU DZIAŁAŃ BOJOWYCH.

MOBILIZACJA SPOŁECZEŃSTWA (SIŁ LUDZKICH) TO ROZDYSPONOWANIE STANU OSOBOWEGO SPOŁECZEŃSTWA ZGODNIE Z POTRZEBAMI SIŁ ZBROJNYCH, FORMACJI OBRONY CYWILNEJ, GOSPODARKI NARODOWEJ I ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ.

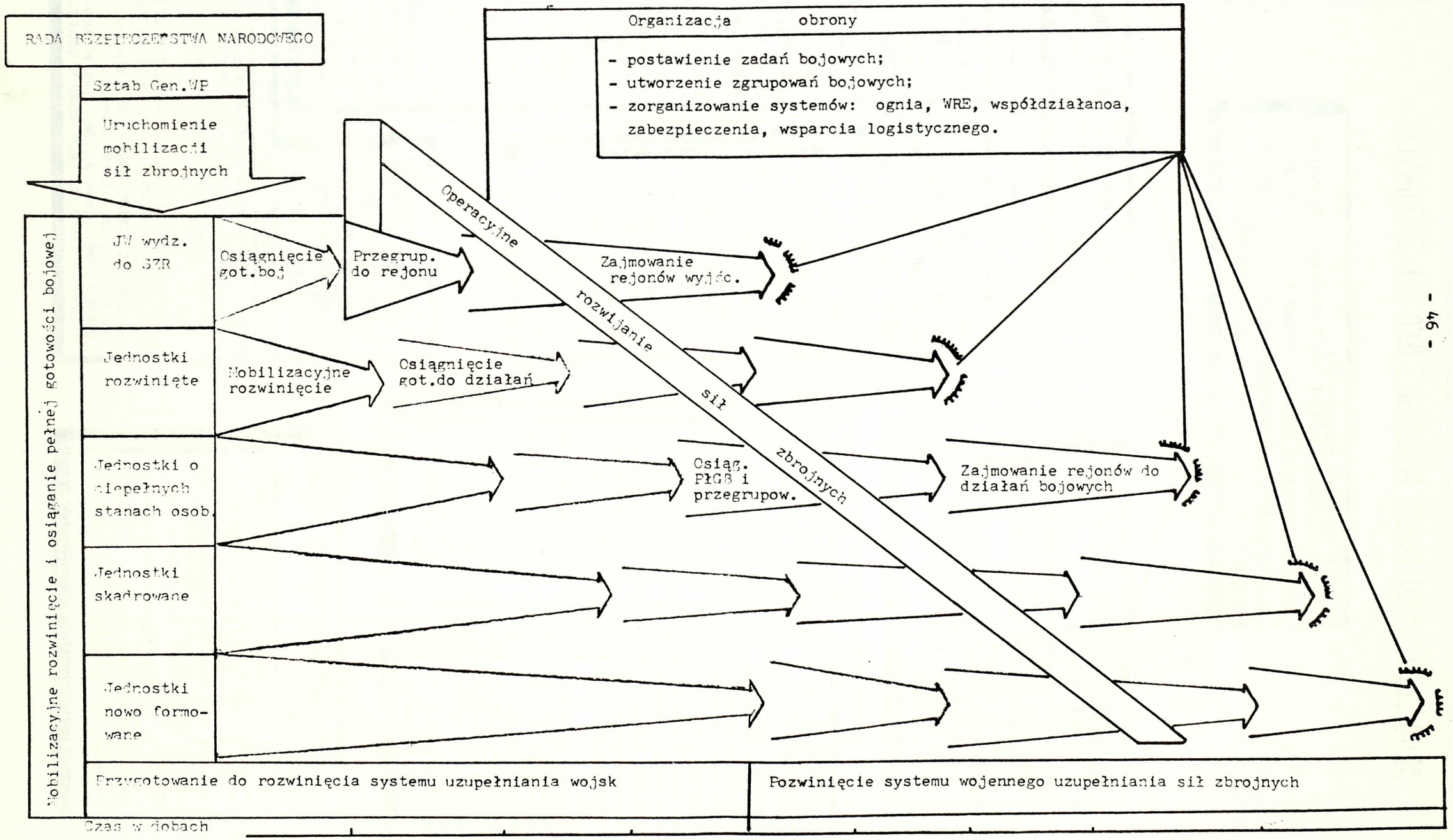
1. WYDZIELENIE STANU OSOBOWEGO ŻOŁNIERZY REZERWY NA POTRZEBY MOBILIZACYJNE I WOJENNE SIŁ ZBROJNYCH.
2. WYDZIELENIE ODPOWIEDNIEJ WIELKOŚCI KWALIFIKOWANYCH SIŁ LUDZKICH DO ZAPEWNIENIA FUNKCJONOWANIA ADMINISTRACJI I GOSP. NARODOWEJ W CZASIE W.
3. ROZWINIĘCIE SIŁ FORMACJI OC /SAMOOBRONY SPOŁECZEŃSTWA/
4. URUCHOMIENIE SIŁ I ŚRODKÓW SYSTEMU OSTRZEGANIA, OCHRONY I ROZŚRODKOWANIA LUDNOŚCI.
5. WPROWADZENIE OGRANICZENIA SWOBÓD OBYWATELI /POWSZECHNY OBOWIĄZEK PRACY, WYDŁUŻENIE DNIA PRACY, OBOWIĄZEK ŚWIADCZEŃ NA RZECZ OBRONY, REGLAMENTACJA DÓBR KONSUMPCYJNYCH ITP./

MOBILIZACJA GOSPODARCZA TO PROCES PRZYGOTOWANIA I URUCHOMIENIA POTENCJAŁU GOSPODARCZO-EKONOMICZNEGO I PODPORZĄDKOWANIE CELOM OBRONY PAŃSTWA MILITARYZACJA.

1. ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO WYPOSAŻENIA SIŁ ZBROJNYCH W CZASIE ICH MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA /MILITARYZACJA/
2. SUKCESYWNE PRZESTAWIANIE GOSP. NARODOWEJ NA DZIAŁALNOŚĆ I PRODUKCJĘ WOJENNĄ.
3. EWAKUACJA /MANEWR/ ZASOBAMI MATERIAŁOWYMI GOSPODARKI NARODOWEJ
4. DOSTOSOWANIE /MILITARYZACJA/ ZAKŁADÓW I WARSZTATÓW REMONTOWYCH DO ODTWARZANIA SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ SPRZĘTU WOJSKOWEGO I RACIONICZEGO ORAZ DO PRODUKCJI UZBROJENIA I SPRZĘTU WOJSKOWEGO
5. OSIĄGNIĘCIE GOTOWOŚCI KOMUNIKACJI, ŁĄCZNOŚCI, ŻEGLUGI DO ZABEZPIECZENIA SIŁ ZBROJNYCH I GOSP. NAROD., ORAZ SŁUŻBY ZDROWIA DO POTRZEB DZIAŁAŃ WOJENNYCH

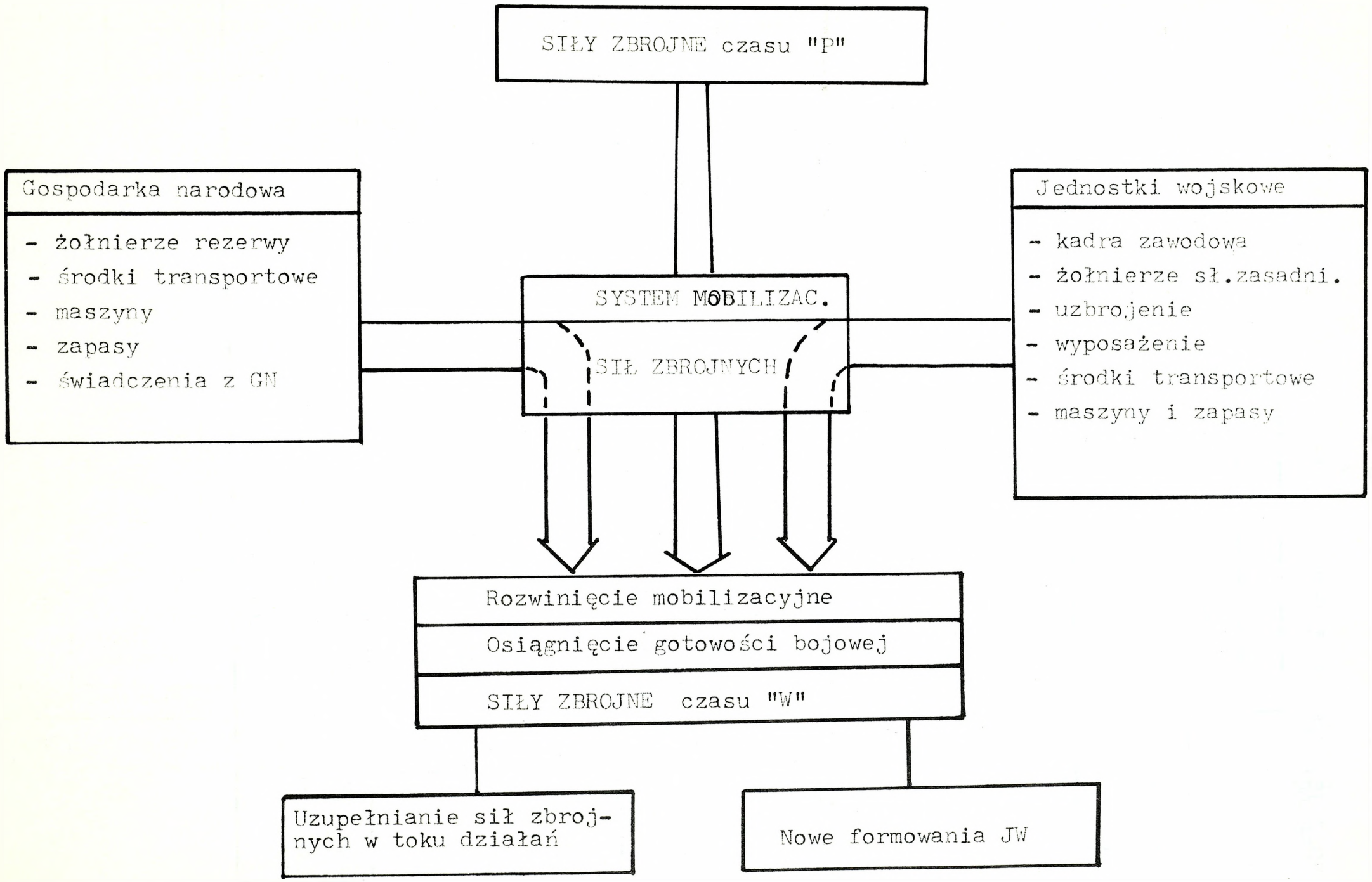
Załącznik 2

MOBILIZACYJNE I OPERACYJNE ROZWINIĘCIE SIŁ ZBROJNYCH

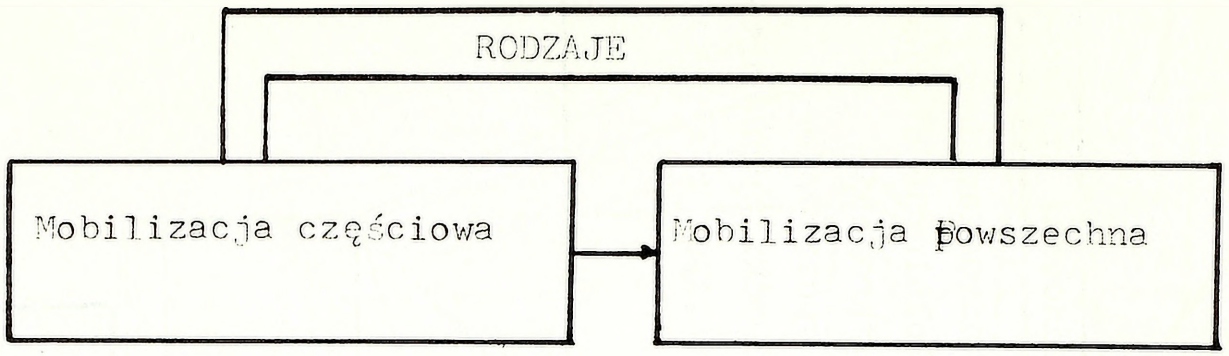
ISTOTA MOBILIZACJI SIŁ ZBROJNYCH

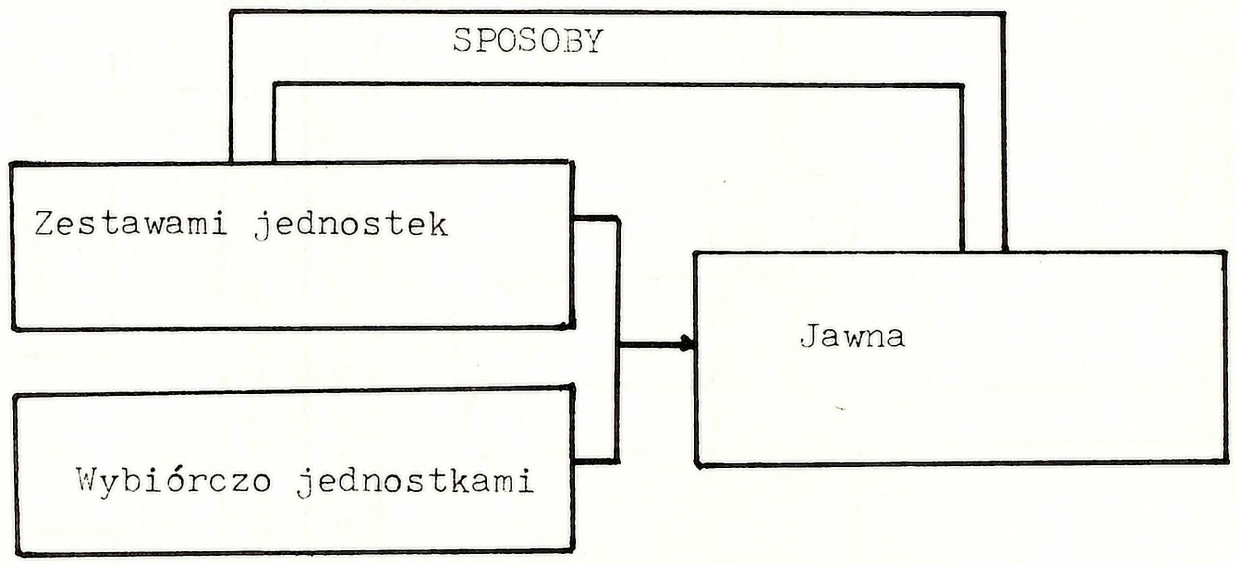
Załącznik 3

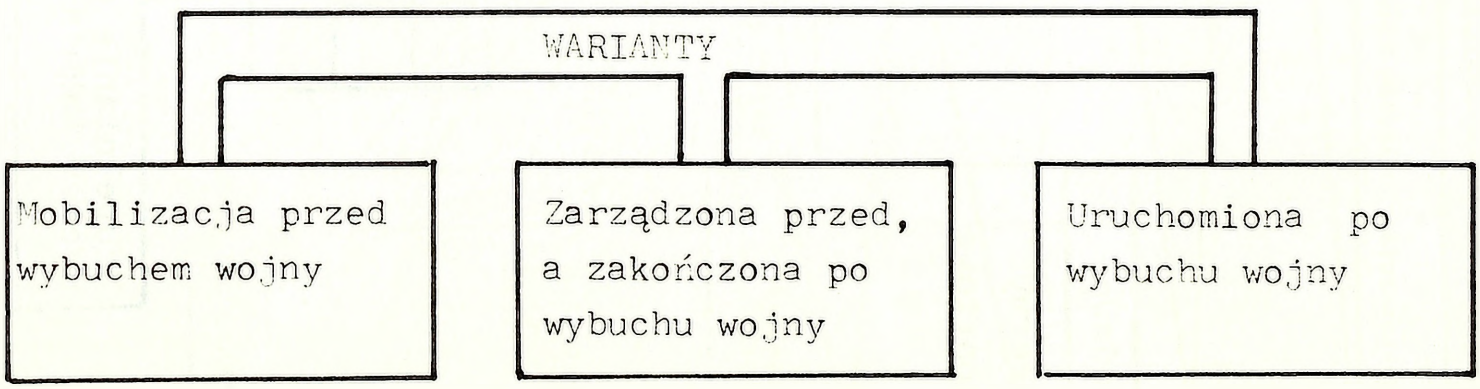

Załącznik 4

RODZAJE, SPOSOBY I WARIANTY MOBILIZACJI SZ RP

Załącznik 5

W Y K A Z

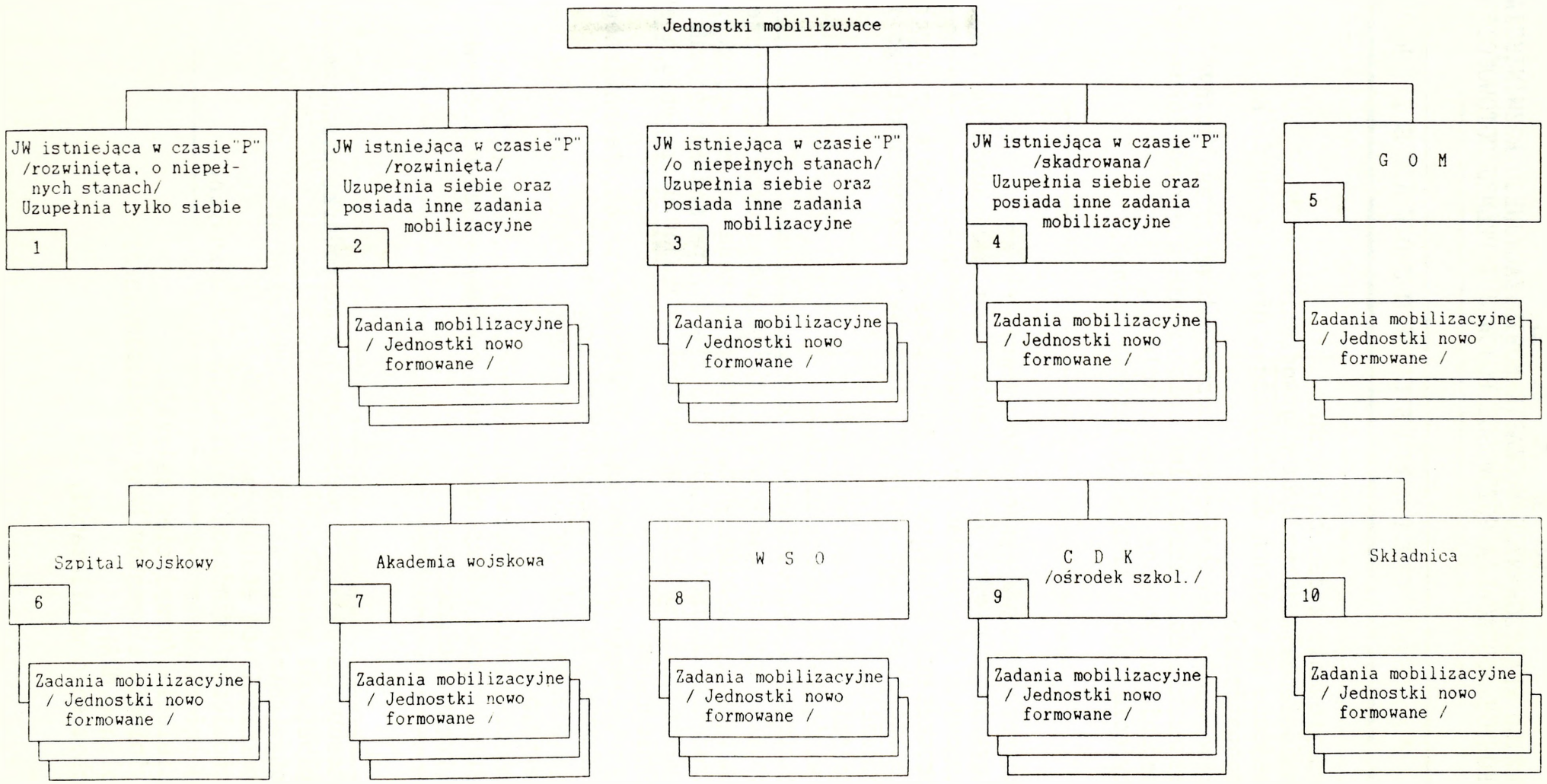
PRZEDSIĘWZIĘĆ REALIZOWANYCH W CZASIE MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH, OSIĄGANIA GOTOWOŚCI BOJOWEJ I PEŁNEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ

P E Ł N A G O T O W O Ś C B O J O W A S Z R P

Osiąganie pełnej gotowości bojowej	- sprecyzowanie zadań bojowych; - przejście na wojenny system dowodzenia; - przejście na wojenną działalność kadrową, gospodarkę i zaopatrzenie; - wprowadzenie pieczęci i nr poczty polowej czasu wojny; - przekazanie do archiwum lub zniszczenie zbędnych dokumentów; - przejście na wojenny system szkolenia; - przyjęcie łącz i traktów telefonii nośnej.
Osiąganie gotowości bojowej	- przeprowadzenie zgrywania bojowego; - osiąganie gotowości do wykonania zadań w zasadniczych rejonach alarmowych lub rejonach wybranych dodatkowo; - wyprowadzenie jednostek do zasadniczych rejonów alarmowych; - przekazanie ponadnormatywnych zapasów, sprzętu szkolnego i innego wyposażenia; - dokonanie zmiany częstotliwości; - rozwinięcie łączności na SD; - zamontowanie akumulatorów w pojazdach grupy "ZN"; - dokonanie wymiany gąsiennic i kół napędzających /wg potrzeb/; - oznakowanie pojazdów mechanicznych wg zasad czasu wojny; - uzbrojenie amunicji znajdującej się w zapasach ruchomych; - przygotowanie do użycia wszystkich rodzajów uzbrojenia i sprzętu technicznego; - przyspieszenie przezbrojenia i wymiany sprzętu technicznego; - załadowanie zapasów ruchomych na transport; - uzupełnienie brakującej amunicji, wyposażenia indywidualnego i zespołowego; - wprowadzenie do jednostek uzbrojenia i sprzętu będącego w remoncie; - rozkonserwowanie i doprowadzenie do sprawności uzbrojenia i sprzętu technicznego.
Mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych	- dostosowanie pojazdów pobieranych z gospodarki narodowej do potrzeb eksploatacji w wojsku; - wydanie ustalonego uzbrojenia i wyposażenia; - uzupełnienie do etatów czasu wojny; - uruchomienie świadczeń osobistych i rzeczowych; - uzupełnienie wakatów; - wydzielenie /przyjęcie/ zalążków; - rozwinięcie elementów bazy mobilizacyjnej; - powołanie MRA; - uruchomienie mobilizacji.

Załącznik 6

Rodzaje jednostek mobilizujących

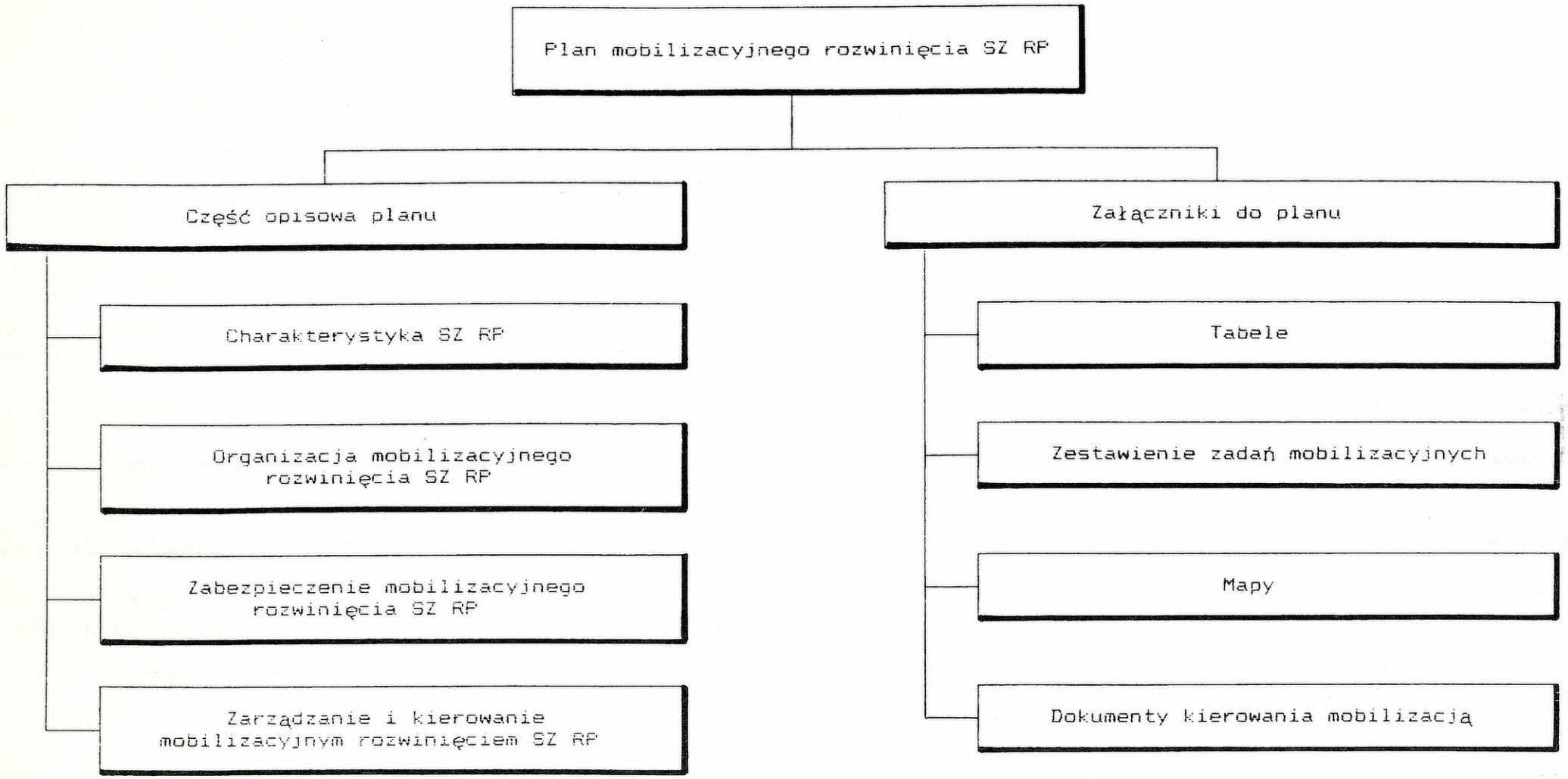

L e g e n d a :

- będzie się dążyć, aby JW nie miały więcej zadań mobilizacyjnych niż 8 - 10;
- będzie się dążyć do zachowania profilu jednostek mobilizujących i mobilizowanych;
- szczególna uwaga będzie skierowana na właściwe ustalanie zadań mobilizacyjnych /wielkości jednostek, specyfika, wykorzystanie operacyjne;
- przewiduje się grupę JW, typu [1] np: jednostki szybkiego reagowania, niektóre jednostki operacyjne /wg ustaleń Zarządu I Szt.Gen.WP/

Załącznik 7

E L E M E N T Y
"PLANU MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA SZ RP"

E L E M E N T Y

planu mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk OW /RSZ, DZJZ MON/

Załącznik 8

Plan mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk

Część opisowa planu

1. Warunki przeprowadzenia mobilizacji wojsk.
2. Charakterystyka wojsk.
3. Zadania mobilizacyjne OW, /RSZ/.
4. Koncepcja mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.
5. Zarządzenie mobilizacji i kierowanie jej przebiegiem.
6. Zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.
7. Świadczenia na rzecz mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.
8. Wsparcie logistyczne mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk
9. Mobilizacyjne rozwinięcie wojsk w warunkach zakłóceń.

Część graficzna planu

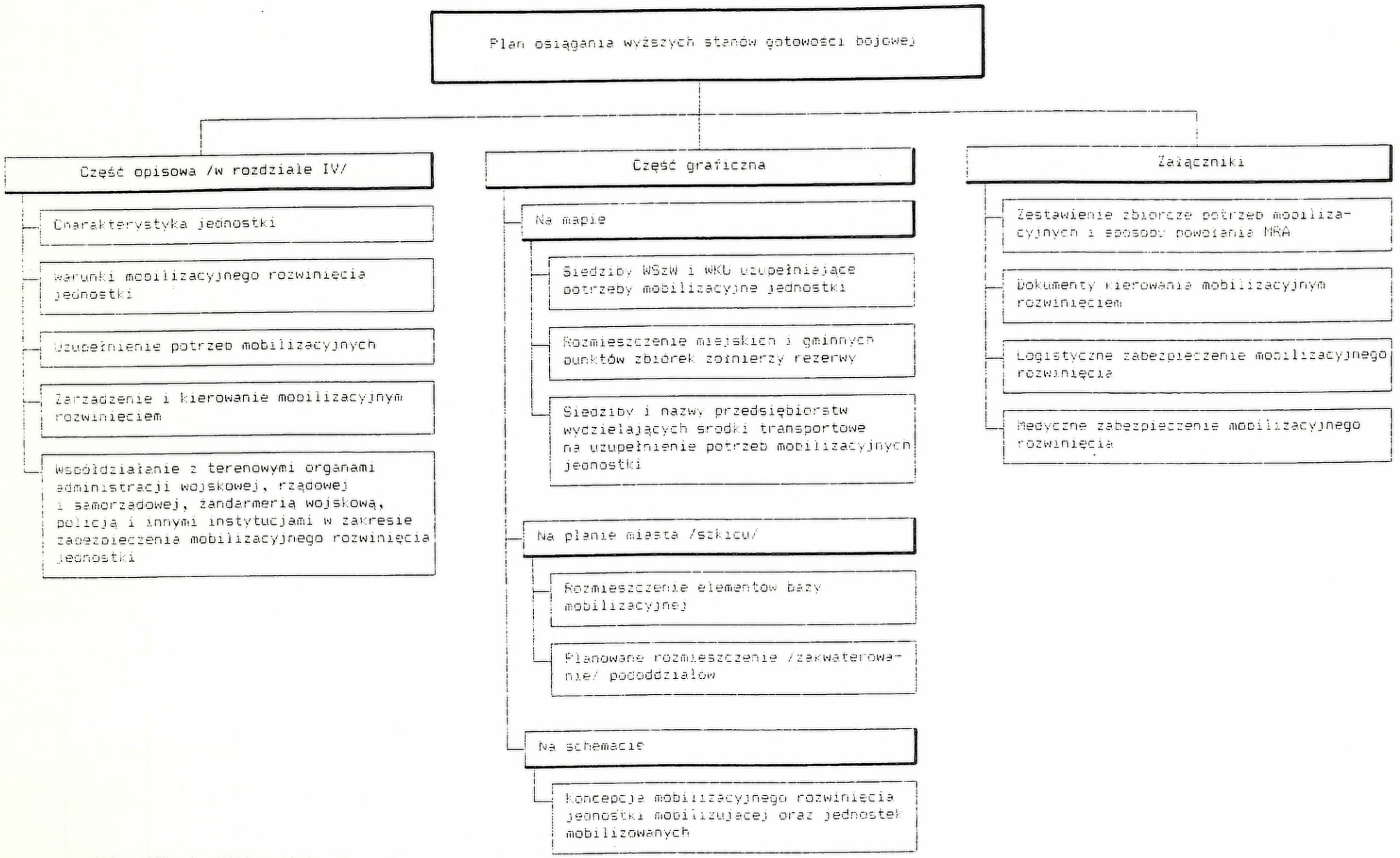
1. Rozmieszczenie wojsk.
2. Zestawienie jednostek operacyjnych.
3. Jednostki wojskowe innych OW i RSZ stacjonujące na terenie okręgu.
4. Możliwości mobilizacyjne jednostek.
5. Jednostki systemu uzupełniania wojsk stanem osobowym.
6. Zakłady gospodarki produktami naftowymi i stacje CPN, w których tworzone będą rezerwy paliw dla potrzeb mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk OW.

Załączniki do planu

1. Harmonogram mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk.
2. Kierowanie przebiegiem mob.
3. Wsparcie logistyczne mobilizacji wojsk.
4. Medyczne zabezpieczenie mobilizacji wojsk.
5. Wykorzystanie nadwyżek.

Załącznik 9

Z A G A D N I E N I A
mobilizacyjne ujmowane w planach osiągania wyższych stanów gotowości bojowej oddziału

Załącznik 10

ZAKRES
DZIAŁALNOŚCI MOBILIZACYJNEJ W JEDNOSTKACH WOJSKOWYCH

OKRESY DZIAŁALNOŚCI			
Lp	Planowanie i organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia	Stała gotowość bojowa i mobilizacyjna	Rozwinięcie mobilizacyjne JW
1	Powołanie zespołu, opracowanie planu prac, postawienie zadań i kierowanie ich realizacją.	Sprawowanie nadzoru służbowego i kontroli nad działalnością mobilizacyjną.	Uruchomienie procesu mobilizacyjnego rozwinięcia JW.
2	Określenie głównych elementów organizacyjnych mobilizacyjnego rozwinięcia JW.	Stawianie zadań i rozliczanie z ich wykonania.	Kierowanie pracą elementów bazy mobilizacyjnej.
3	Ustalenie wielkości potrzeb mobilizacyjnych JW.	Organizacja szkolenia mobilizacyjnego kadry.	Analiza przebiegu mobilizacji i podejmowanie stosownych decyzji.
4	Zgromadzenie oraz podział sił i środków przeznaczonych do zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia JW.	Organizacja dni gotowości bojowej i mobilizacyjnej.	Utrzymywanie współpracy z instytucjami zabezpieczającymi mobilizacyjne rozwinięcie JW.
5	Nawiązanie współpracy z wszystkimi instytucjami biorącymi udział w zabezpieczeniu mobilizacji.	Utrzymywanie współpracy z instytucjami zabezpieczającymi mobilizacyjne rozwinięcie JW.	Składanie meldunków o przebiegu mobilizacyjnego rozwijania JW.
6	Opracowanie dokumentacji planistycznej i pomocniczej	Inspirowanie kadry do doskonalenia organizacji mobilizacyjnego rozwinięcia JW.	Zapewnienie odpowiednich warunków bytowych żołnierzom rezerwy.
7	Zorganizowanie elementów bazy mobilizacyjnej.	Dokonywanie okresowych analiz stanu gotowości mobilizacyjnej JW.	Utrzymywanie dyscypliny i porządku wojskowego.
8	Sprawdzenie wykonanych dokumentów i przedsięwzięć organizacyjnych.	Utrzymanie w sprawności technicznej uzbrojenia i techniki	Ochrona i obrona miejsca mobilizacji.
9	Wprowadzenie niezbędnych korekt i poprawek.	Okresowa rotacja zapasów materiałowych.	Wcielenie ustalonej ilości żołnierzy rezerwy, pobranie środków transportowych i maszyn.
10	Przeprowadzenie gry decyzyjnej	Szkolenie żołnierzy rezerwy.	Zapewnienie odpowiedniego wykorzystania wcielonych żołnierzy rezerwy.
11	Złożenie meldunku o zakończeniu planowania	Organizowanie ćwiczeń z udziałem żołnierzy rezerwy.	Organizacyjne ujęcie nadwyżek pozostających po mobilizacyjnym rozwinięciu JW.
12		Utrzymanie w aktualności dokumentacji planistycznej i mobilizacyjnej.	Zabezpieczenie dokumentów mobilizacyjnych po zakończeniu mobilizacji.

GROMADZENIE REZERW OSOBOWYCH NA POTRZEBY MOBILIZACYJNE

- ZASADNICZA /NADTERMINOWA/ SŁUŻBA WOJSKOWA W TYM:
  - SZKOLENIE W DEFICYTOWYCH SW KOSZTEM LIMITU ŻOŁNIERZY REZERWY
  - SZKOLENIE W DRUGICH SW W KOŃCOWYM OKRESIE ODBYWANIA SŁUŻBY
- ZAWODOWA SŁUŻBA WOJSKOWA
- ZASADNICZA SŁUŻBA W OBRONIE CYWILNEJ
- SŁUŻBA WOJSKOWA/STUDENTÓW/ ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH
  - ZAJĘCIA WOJSKOWE W RAMACH STUDIUM WOJSKOWYCH W WYŻSZYCH SZKOŁACH MORSKICH
  - PRZESZKOLENIE WOJSKOWE
- ĆWICZENIA WOJSKOWE ŻOŁNIERZY REZERWY
  - KURSY DOSKONALENIA REZERW OFICERSKICH
    - ĆWICZENIA MOBILIZACYJNE I MOBILIZACYJNO-TAKTYCZNE
  - PRZEKWALIFIKOWANIE
    - PRZESZKOLENIE NIEWYSZKOLONYCH POSIADAJĄCYCH ZAWÓD CYWILNY PRZYDATNY W WOJSKU

→ **REZERWY OSOBOWE**

PODZIAŁ REZERW OSOBOWYCH

POD WZGLĘDEM PRZEZNACZENIA

- REZERWY SIŁ ZBROJNYCH
  - Rezerwy wydzielone na zabezpieczenie mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych
    - Etatowe potrzeby mobilizacyjne
    - Ponadetatowe potrzeby mobilizacyjne /% zabezp. nakładka /
  - Rezerwy przeznaczone na uzupełnienie sił zbrojnych w czasie wojny
    - Uzupełnienie wojsk w wyniku poniesionych strat
    - Dodatkowe formowania
- REZERWY WYDZIELONE DLA POTRZEB GOSPODARKI NARODOWEJ, MILITARYZACJI I OC KRAJU
  - Reklamowani
  - Rezerwy wydzielone dla jednostek przewidzianych do militaryzacji
  - Rezerwy wydzielone do formowania OC kraju

POD WZGLĘDEM WIEKU

I KATEGORIA	
MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Oficerowie, chorążowie, podchorążowie, podoficerowie i szeregowi rezerwy - w wieku do 40 lat	Oficerowie i chorążowie rezerwy - w wieku do 40 lat, podoficerowie i szeregowi rezerwy - w wieku do 35 lat

II KATEGORIA	
MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Oficerowie i chorążowie rezerwy - w wieku do 60 lat, podchorążowie, podoficerowie i szeregowi rezerwy w wieku do 50 lat	Oficerowie i chorążowie rezerwy oraz stanowiące personel medyczny - w wieku do 50 lat. Podoficerowie i szer.rezerwy - w wieku do 40 lat.

POD WZGLĘDEM WYSZKOLENIA

WYSZKOLENI	NIEWYSZKOLENI
Oficerowie, chorążowie i podchorążowie rezerwy. Podoficerowie i szeregowi rezerwy, którzy odbywali zasadniczą służbę wojskową przez okres co najmniej 12 miesięcy	Szeregowi przeniesieni do rezerwy bez odbycia zasadniczej służby wojskowej w wymaganym wymiarze

PODZIAŁ ORAZ PRZEZNACZENIE ZASOBÓW ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH I MASZYN Z GOSPODARKI NARODOWEJ

R O D Z A J E Ś R O D K Ó W

- POJAZDY SAMOCHODOWE
- STATKI POWIETRZNE
- TABOR PŁYWAJĄCY
- TABOR KOLEJOWY
- MASZYNY

G O S P O D A R K A N A R O D O W A

1. Jednostki organizacyjne administracji rządowej i samorządowej
2. Podmioty gospodarcze /uspołecznione i nieuspołecznione/
3. Osoby fizyczne

RESORT O N

1. Jednostki wojskowe
2. Jednostki zmilitaryzowane

M S W

1. Jednostki wojskowe
2. Jednostki zmilitaryzowane

MILITARYZACJA W GN

1. Jednostki skoncentrow. transp. samoch. i lotnicz.
2. Jednostki zmilit. podległe ministrom i wojewodom

ZAKŁADY PRACY

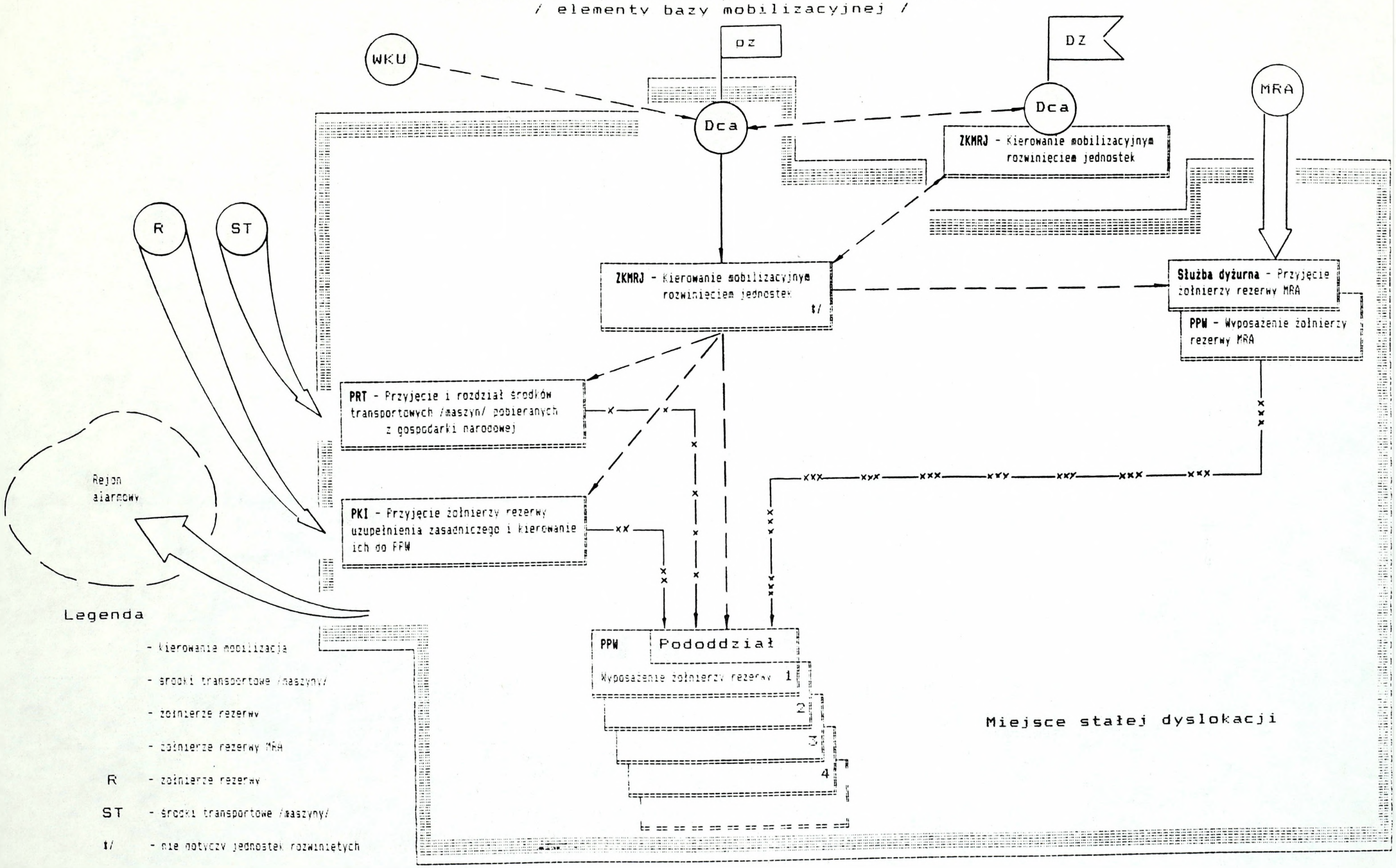
1. Transport technolog.
2. Transport specjaliz.
3. Transport asm-gosp

POSIADACZE

Transport niewykorzystany na potrzeby mob.

Załącznik 13

O R G A N I Z A C J A
mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki wojskowej
/ elementy bazy mobilizacyjnej /

Legenda

- kierowanie mobilizacją
- środki transportowe /maszyny/
- żołnierze rezerwy
- żołnierze rezerwy MRA

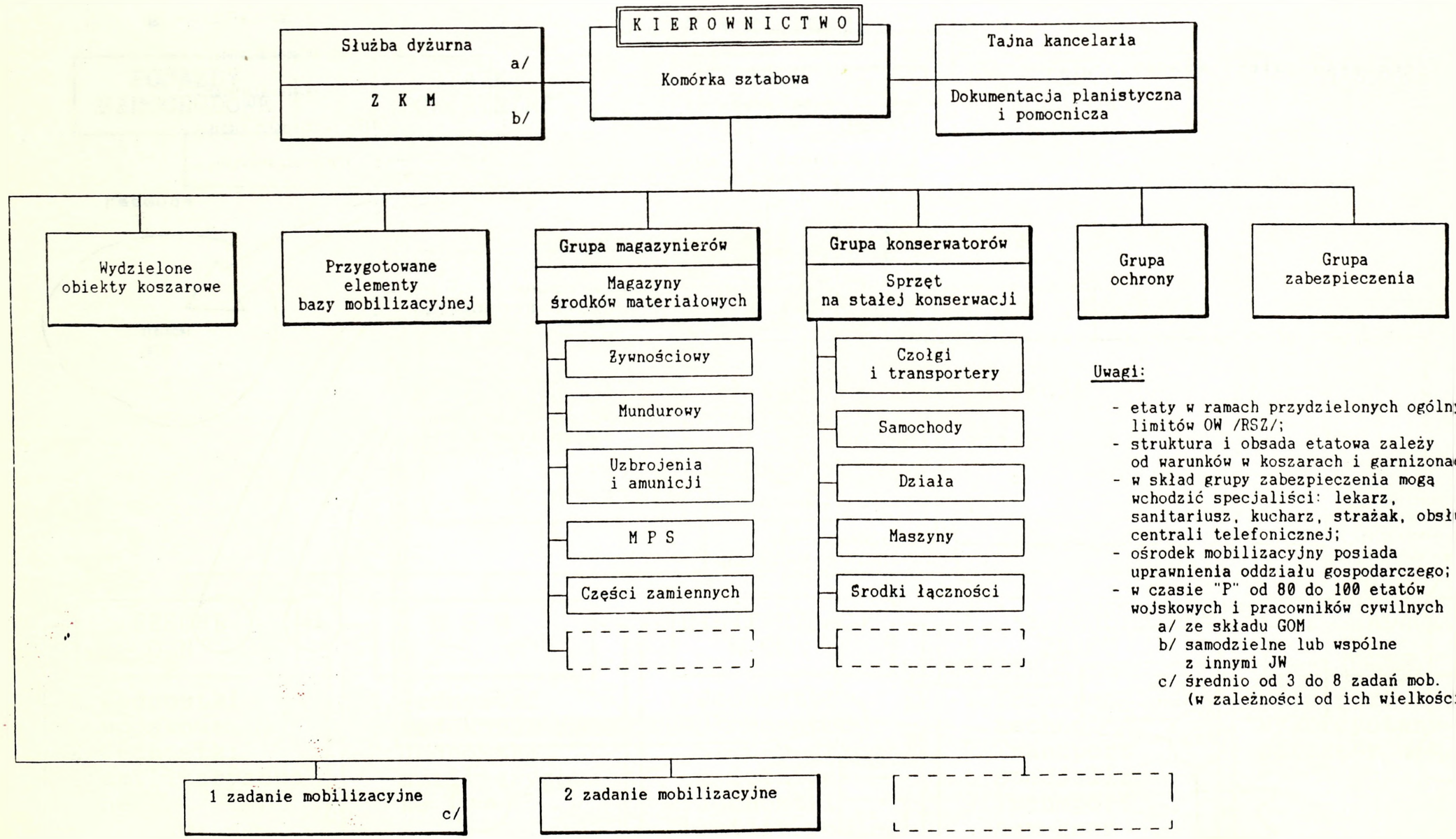
R - żołnierze rezerwy

ST - środki transportowe /maszyny/

1/ - nie wszyscy jednostek rozwiniętych

Załącznik 14

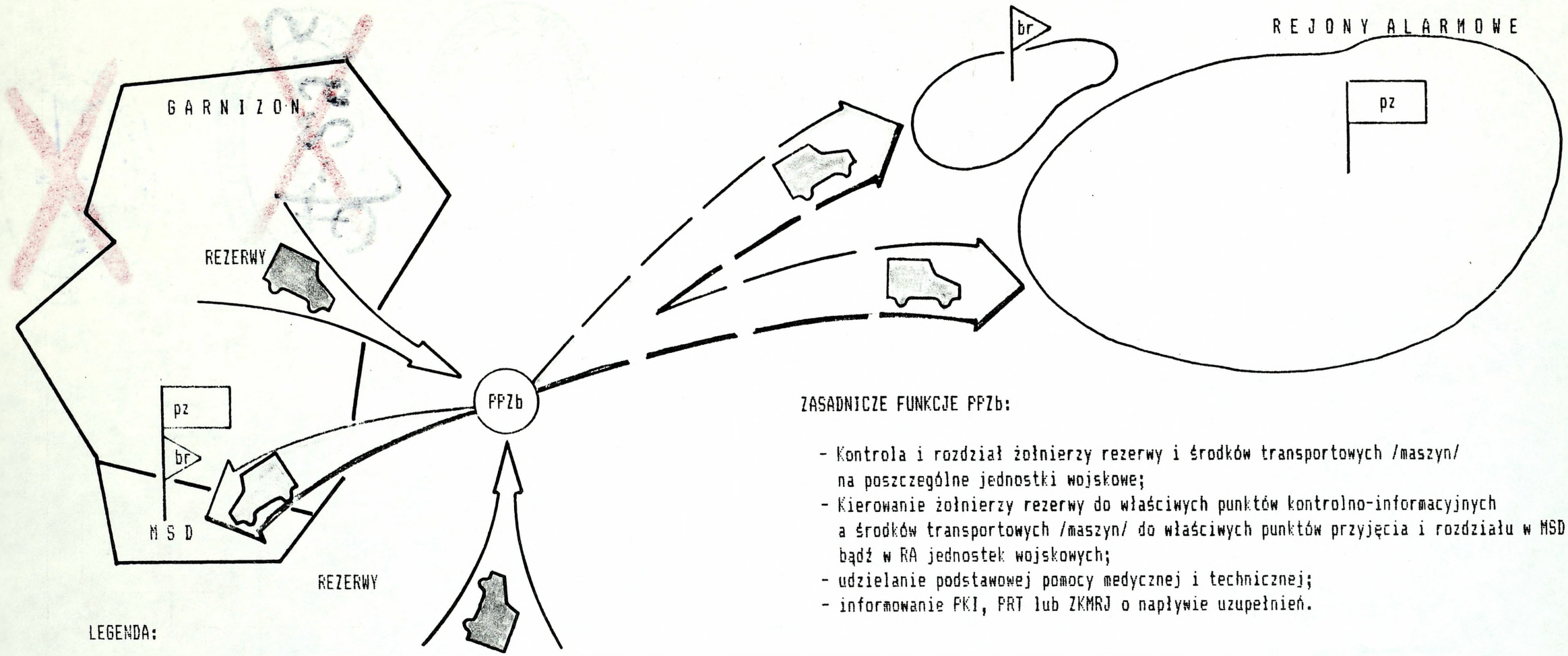
Projekt struktury organizacyjnej garnizonowego ośrodka mobilizacyjnego / G O M /

Uwagi:

- etaty w ramach przydzielonych ogólnych limitów OW /RSZ/;
- struktura i obsada etatowa zależy od warunków w koszarach i garnizonach;
- w skład grupy zabezpieczenia mogą wchodzić specjaliści: lekarz, sanitariusz, kucharz, strażak, obsługa centrali telefonicznej;
- ośrodek mobilizacyjny posiada uprawnienia oddziału gospodarczego;
- w czasie "P" od 80 do 100 etatów wojskowych i pracowników cywilnych
  - a/ ze składu GOM
  - b/ samodzielne lub wspólne z innymi JW
  - c/ średnio od 3 do 8 zadań mob. (w zależności od ich wielkości)

ROLA I ZADANIA
Pośredniego Punktu Zbiórki /PPZb/ w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych

ZASADNICZE FUNKCJE PPZb:

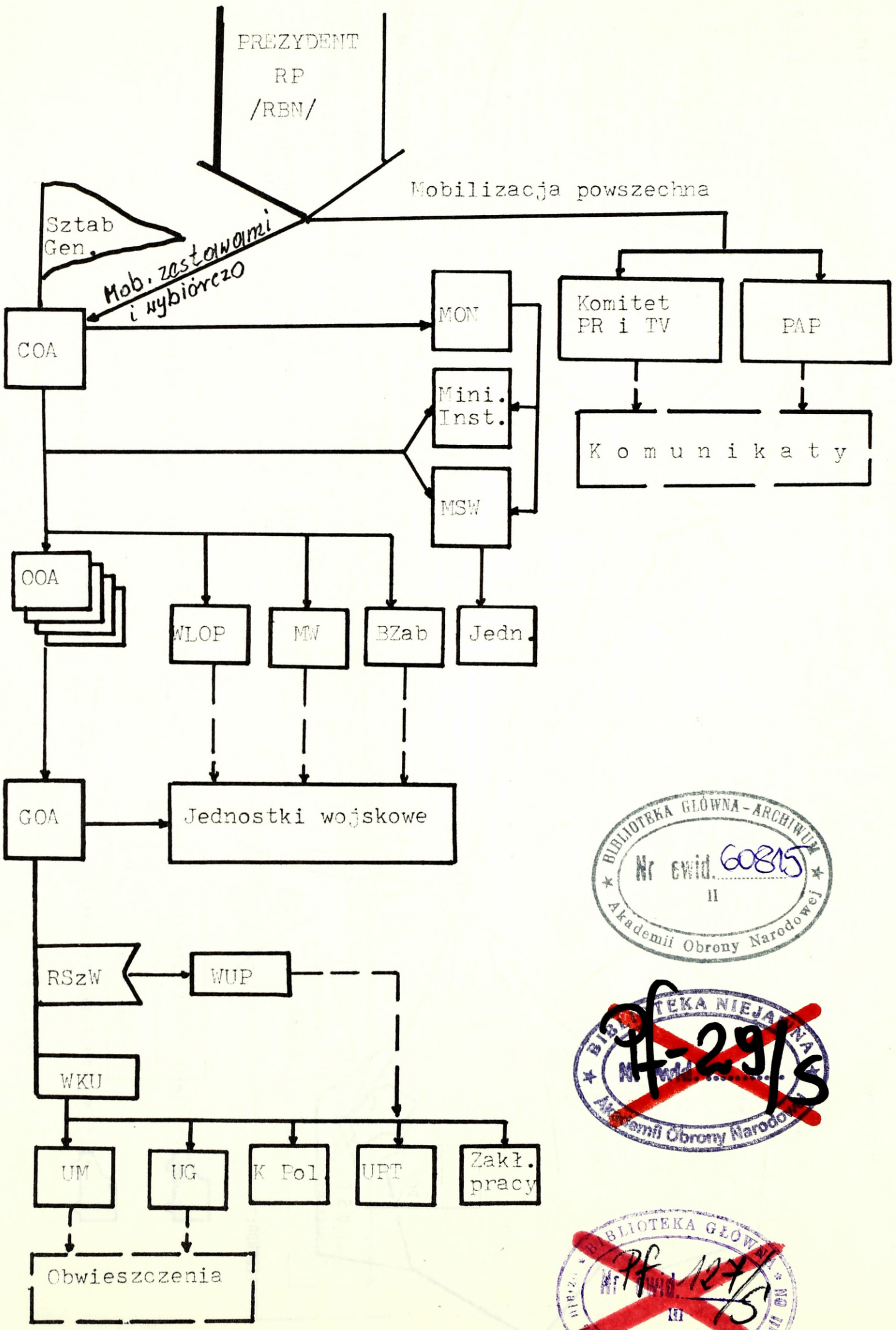
- Kontrola i rozdział żołnierzy rezerwy i środków transportowych /maszyn/ na poszczególne jednostki wojskowe;
- Kierowanie żołnierzy rezerwy do właściwych punktów kontrolno-informacyjnych a środków transportowych /maszyn/ do właściwych punktów przyjęcia i rozdziału w MSD bądź w RA jednostek wojskowych;
- udzielanie podstawowej pomocy medycznej i technicznej;
- informowanie PKI, PRT lub ZKMRJ o napływie uzupełnień.

LEGENDA:

- cywilne środki transportowe
- wojskowe środki transportowe
- domarsz do zasadniczego miejsca mobilizacji
- domarsz do zapasowego miejsca mobilizacji

URUCHOMIENIE MOBILIZACJI SIŁ ZBROJNYCH

Załącznik 16

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 60815
II

BIBLIOTEKA NIEJAWNA
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid.
Pf-29/s

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. Pf 127/5
III